

FATIMAI ENGESZTELŐ IMAEST MÁTÉSZALKÁN

„Ezért, ó emberek és népek Anyja, te, aki ismered minden szenvedésüket és reményüket, te, aki anyai szíveddel érzed a mai világban folyó összes harcot a jó és a rossz, a világosság és a sötétség között, halld meg kiáltásunkat, melyet a Szentlélektől indítva közvetlenül a te Szívedhez intézünk: öleld át az Anya és az Úr Szolgálóleánya szeretetével emberi világunkat, melyet – az emberek és népek földi és örök sorsa miatti nyugtalansággal – följánlunk és neked szentelünk. Különösen neked ajánljuk és szenteljük azokat az embereket és nemzeteket, melyeknek különlegesen szükségük van erre a följánlásra és neked szentelésre.

»Oltalmad alá futunk, Istennek Szent Anyja! Könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején!«

(II. János Pál pápa felajánló imája Mária Széplőtelen Szívének – 1981)

100 éves a hajdúdorogi egyházmegye

4–5. oldal

Közelkép Kardos Dezső sváb-kutatóval

6–7. oldal

Mérk-Vállaj egyházközség

8. oldal

Férfiasan Isten előtt is

14–15. oldal

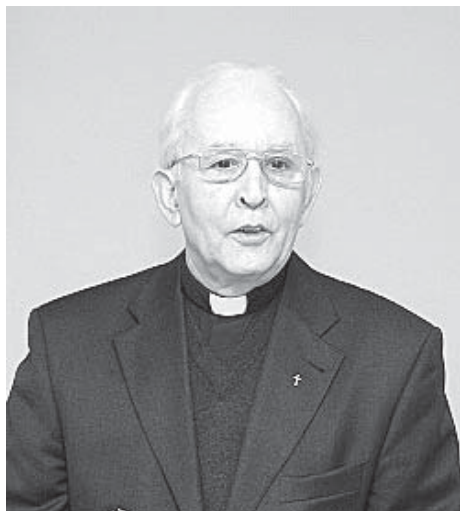
HIT ÉVE – ALAPFOGALMAK

2012. október 11-én a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Hit-évet hirdeti meg azzal a céllal, hogy "felfedezzük a hit erejét és örömét!" Ehhez akarunk segíteni azáltal, hogy itt az Örömhír hasábjain, bemutatunk néhány fontos fogalmat vallásunkkal kapcsolatban.

1. MILYEN VALLÁSÚ VAGY?

Erre azt válaszoljuk, hogy katolikus keresztény vagyok! A katolikus jelző mellé oda szoktuk tenni, hogy római katolikus vagy görög katolikus vagyok. (A római- és görög katolikusok egyaránt a Katolikus Anyaszentegyházhoz tartoznak, csak a szertartásaikban különböznek egymástól.) A „keresztény” és a „katolikus” szavaknak fontos jelentése van.

Az Apostolok Cselekedeteinek könyvében olvashatunk arról, hogy az apostolok először Jeruzsálemben hirdették az evan-

géliumot, majd a tanítványok más városokba is elvitték az evangélium üzenetét. Voltak közöttük olyanok, aki Antiochiába, Szíria fővárosba is eljutottak, így Pál és Barnabás apostolok is. Ezt olvassuk róluk a Szentírásban: „Barnabás ezért elment Tarzuszba, hogy fölkeresse Sault (Pált). Amikor rátalált, magával vitte Antióchiába. Egy egész évig ott maradtak az egyházban, és rengeteg embert tanítottak. Először Antióchiában nevezték el a tanítványokat keresztényeknek.” (ApCsel 11,6) Görögül ez így hangzott: Christianos = krisztushoz tartozók. A keresztény vallás Jézus Krisztus vallása, Ő a mi vallásunk alapítója, az Ő tanítását követjük.

A katolikus szónak is fontos jelentése van. A hitvallásban így imádkozzuk: „Hiszem az egy, szent, katolikus és apos-

toli anyaszentegyházat.” Ezzel azt valljuk meg, hogy Jézus Krisztus látható közösséget szervezett hívei számára, egyházat alapított. Ebben az egyházban az apostolokra, és köztük Péter apostolra bízta, hogy hirdessék az evangéliumot és vezessék a híveket. Pál apostol erről így tanít: „Apostolokra és prófétákra alapozott épület vagytok, s a szegletköve maga Krisztus Jézus. Ő tartja össze az egész épületet, belőle nő ki az Úr szent temploma. Ti is benne épültök egybe a Lélek közreműködésével az Isten hajlékává” (Ef 2,20-22). A katolikus Egyház ezt a feladatot teljesíti folyamatosan, kezdve az apostoloktól mind a mai napig. Hűségesen hirdeti és őrzi változtatás nélkül az evangéliumot. Ez Krisztus Egyháza, amelynek földi vezetője a római pápa, Szent Péter apostol utóda, jelenleg XVI. Benedek pápa.

2. MIÓTA VAGY KERESZTÉNY?

Legtöbb embert már gyermekkorában megkeresztelték, és úgy szokták monda-

Az apostolok — és azóta az egyház püspökei, papjai — tanítják az embereket, és akik elfogadják Krisztus tanítását és megkeresztelkednek, azok Krisztushoz, Krisztus Egyházához tartoznak. Azóta vagyunk keresztények, amióta megkeresztelték bennünket. A születésünk után ez volt az első igazán „életbevágó esemény” a számunkra. Ezért nagyon nagy ajándékot adnak gyermeküknek azok a szülők, akik megkereszteltetik gyermeküket és így nevelik. Mivel nagyon régen volt, és nincs róla személyes emlégyünk (és nem csak azok vannak így, akiket gyerekkorban keresztelték meg), ezért életünk folyamán időről időre át kell gondolni, tudatosítani, hogy:

3. MI TÖRTÉNT VELÜNK A KERESZTSÉGBEN ÉS MI KÖVETKEZIK EBBŐL?

Amikor megkeresztelkedünk, megtisztult a lelkünk — az „újjászületés fürdőjé-

EGY IDŐS EMBER MESÉLTE EL ÉLETÉNEK KÜLÖNÖS TAPASZTALATÁT.

A II. Világháború alatt a francia idegenlégióban szolgáltam Afrikában. Kemény harcokban vettünk részt, sokat szenvedtem a mostoha körülmények miatt is, meg egymástól is. Különböző nemzetiségű és zavaros múlttal rendelkező emberekből tevődött ez a zsoldos hadsereg. Volt a csapatunkban egy nagyon durva, kegyetlen katona, sokat szenvedtek tőle a társai is. Csak annyit tudtunk róla, hogy Oroszországból menekült, magunk között úgy emlegettük, hogy az „Orosz”. Olyan ember volt, akiről el lehetett mondani, hogy „Nem ismer ez se Istent, se embert”. Én is sokat szenvedtem tőle, gúnyolt vagy szidalmazott, ha szóvá tettem kegyetlenkedéseit. Ez az ember, egy sivatagi ütközetben súlyosan megsebesült, nem tudtunk rajta segíteni, haldoklott. Éppen én voltam mellette, furcsa kéréssel fordult hozzám. „Tudom, hogy meg fogok halni. Te pedig jó viszonyban vagy az Istennel. Keresztelj meg engem! Mert az jár a fejemben, hogy a másvilágon oda kell állnom az Isten elé. Ő pedig végig néz rajtam és azt mondja, mit keres itt ez a hitvány alak, hiszen ez semmi jót nem tett életében. De ha látja, hogy Jézus jele rajtam van, hátha megesik rajtam a szíve.” Megkereszteltem, két nap múlva el is temettük, és keresztet tűztünk a sírjára.

ni, hogy „bele születtek” a katolikus vallásba. Valóban nagy előny és ajándék az ember számára, ha már a szülei gondoskodnak róla és megkereszteltetik gyermeküket és fokozatosan nevelik a vallás megismerésére. Mégis nem a „születésünkkel” automatikusan leszünk keresztények, hanem a keresztség szentsége által. Jézus ezt a feladatot bízta az apostolokra amikor ezt mondta: „Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványom-má mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28, 18-20).

nek” is szokták tehát nevezni. Pál apostol ezt így mondta: „Amikor üdvözítő Istenünk kinyilvánította jóságát és emberszeretetét, megmentett minket. Nem azért, mert igazak voltuk tetteink, hanem irgalmasságból, s a Szentlélekben való újjászületés és megújulás fürdőjében, akit Üdvözítőnk, Jézus Krisztus által bőven árasztott ránk, hogy kegyelmével megigazuljunk, s az örök élet reménybeli örököseivé váljunk” (Tit 3,4-6). A keresztség az a szentség (Krisztus által rendelt szertartás), amely által tagjai leszünk Krisztus nagy családjának, az Egyháznak.

Ezek tehát a keresztség hatásai (adományai) a számunkra.

1. Megtisztul az ember minden bűntől. Akit már gyermekkorában megkeresztelték,

az attól a teherteremtől szabadul meg, amit az első emberek bűnének következtében hoz magával mindenki (ezt nevezzük eredeti bűnnek). Aki pedig felnőttként keresztkedik, az minden eddigi személyes bűnétől is megtisztul.

2. Részesedünk a föltámadt Krisztus életéből, Isten gyermekeként élhetünk — ezt szaknyelven megszentelő kegyelemnek

nevezzük. Csak az részesülhet a többi szentségben, életének különböző helyzeteiben, aki meg van kereszttelve. Ezért szokták a keresztséget az „üdvösség kapujának” is nevezni.

3. A keresztség által leszünk az Egyház tagjai, és attól kezdve hordozzuk magunkon a Krisztushoz tartozás jegyét (szentségi pecsét — karakter). Méltán mondjuk te-

hát, hogy a keresztségben újjászületünk, új élet kezdődik bennünk. Eltörölhetetlenül magunkon hordozzuk Jézus Krisztus szeretetének jelét. A bűn ezt elhomályosíthatja bennünk, de letörölni nem lehet. Keresztségünkől kezdve Isten a Fiát látja bennünk. Óriás kegyelemez, és nagy felelősség is.

Bosák Nándor
debrecen-nyíregyházi püspök

SENKI SEM OLYAN SZEGÉNY, HOGY NE TUDNA IMÁDKOZNI

A betegek világnapján a debreceni Megtestesülés-templomban P. György Alfréd MI kamilliánus szerzetes, a nyíregyházi Szent Kamill Rendház vezetője, tartományfőnök-helyettes, egyházmegyei betegpasztorációs referens mutatott be szentmisét. A kamilliánus szerzetes a szentmisén a betegek szentségét is kiszolgáltatta.

Minden ember természetes igénye, hogy egészséges legyen — kezdte a homíliáját a kamilliánus szerzetes. — Az egészség utáni vágy a teljesség, az Isten utáni vágy bennünk. Meg kell tanulnunk más szemmel, más szívvel nézni az életre, az életünk tapasztalataiba be kell engednünk az Isten jószágát, irgalmát és az ő szeretetét. Az isteni logika szerint az Ő végtelen irgalma és szeretete betegséggel megtöri, elgyengíti az embert ahhoz, hogy nyitottá váljon az Isten felé azért, hogy Ő be tudjon lépni az életünkbe.

Addig, amíg az ember egészséges, fiatal, bátor, szép és okos, amíg megfelel a fogyasztói társadalom teljesítmény-centrikus világának, addig jó a világnak, de utána már nincs szükség rá. Jézus ezt a logikát akarja megváltoztatni a saját életével, édesanyjának és a szenteknek a példájával.

LOURDES CSODÁJA, A HIT

P. György Alfréd szerzetes kiemelte, a világegyház II. János Pál pápa elrendelésére a lourdes-i Szűzanya napján ünnepli a betegek világnapját. Ezen a napon nem a betegséget ünnepejük, hanem a beteg embernek az Istennel való találkozását. Nem az Lourdes-i csoda, hogy az ágyban fekvő,

vagy a tolokocsis betegek a Szűzanya közbenjárására az Oltárszentség jelenlétében meggyógyulnak, sokkal inkább az, hogy a zarándok betegek bár fizikailag nem gyógyulnak meg, mégis visszanyerik a hitet, a reményt, a bizakodást. Ezt nevezzük lelki gyógyulásnak, lelki erőnek.

MERJETEK NAGYOT KÉRNI A SZŰZANYÁTÓL!

Csíkszentdomonkosról származó szerzetes személyes élményeit osztotta meg a hívekkel, amikor gyermekkorában betegsége miatt nem tudott járni, és vágyott a lourdes-i Szűzanyához, hogy meggyógyuljon. Akkor 10 évesen azt ígérte a Szűzanyának, ha meggyógyul, a papi hivatást választja. Később egészségi állapota valamelyest javult, de nem gyógyult meg teljesen, ennek ellenére pap lett belőle. A szerzetes elmondta, fizikailag, külsőleg nem gyógyult meg, de a Szűzanya beváltotta az ígérteit, lelkileg erősödött. Ezt a bizalmat kellene megtanulnunk a Szűzanyától — emelte ki Frédi atya. — Merjetek kérni a Szűzanyától

valami szépet, valami nagyot, a Szűzanya senkit nem hagy cserben.

SENKI SEM OLYAN SZEGÉNY, HOGY NE TUDNA IMÁDKOZNI

Lehet valaki bármennyire szenvedő, fájdalommal tele, egy dolgot, amit megtehet, hogy megtanítt másokat imádkozni. Az intenzív osztályon minden csipog, a magányra ítélt ember mellett nincs, aki imádkozzon, s a kórterem faláról hiányzik a kereszt, a beteg mellől az imádkozó ember.

Mint ahogy nem lehet elmagyarázni a szenvedésben az élet értelmét, úgy az imádságot sem. Együtt imádkozva lehet azt megtanulni. Együtt kell lennünk a szenvedővel, fogni a kezét és imádkozni, nem magyarázni. Senki sem olyan szegény hogy ne tudna imádkozni.

ISTENNEK ÖSSZESZORUL A SZÍVE LÁTVÁ AZ SZENVEDŐ EMBERT

Isten nem dicsőségben, a karrierben akar az emberrel találkozni, hanem a kudarcok legmélyén megérinteni, hogy ő is megérinthesse másokat.

Az evangéliumban, amikor Jézus megérinti a leprást, szíve mélyéig megindul, szó szerint Jézus irgalomra indul, az anya méhéig megindul az Isten az ember szenvedése láttán (Irgalom: (rachamim) könnyörület, megszanás, szeretet, anyaméh). Isten irgalma itt azt jelenti, összeszorul az Isten szíve látva az embert szenvedni. Hagyja magát megérinteni a betegség által és ezáltal önmaga is kítaszítottá válik, a beteg kítaszítottóságában, a magányában, az el nem fogadott betegségben. Megrendültségében a szívébe szorít az Isten, hogy utána megerősítsen és megszabadítson — fejezte be gondolatait a szerzetes.

Kovács Ágnes

100 ÉVES A HAJDÚDOROGI EGYHÁZMEGYE

A Hajdúdorogi Egyházmegye idén ünnepli alapításának 100. évfordulóját, melynek ünnepélyes megnyitóját 2012. február 18-án és 19-én egy kétnapos ünneppsorozat keretében rendezték meg az egyházmegye névadó városában, Hajdúdorogon.

A centenáriumi év az előkészületekkel együtt egy hároméves időszakot ölel fel, melynek lelki irányvonalát így fogalmazták meg:

Önmagunkat – Egymást – Egész életünket Krisztus Istenünknek ajánljuk.

Ennek a hármast irányvonalnak az utolsó részét választották az idei esztendő jelmondatának is, melyet a lehető legtöbb helyen igyekeznek kiemelni: „Egész életünket Krisztus Istenünknek ajánljuk!”

Február 18-án, szombaton közel ezer görögkatolikus hívő részvételével egy történelmi konferencián emlékeztek meg az elmúlt 100 esztendő kiemelkedő eseményeiről és egyházművészeti kincseiről. Ekkor mutatta be hivatalosan a Magyar Posta Zrt. a 100 éves egyházmegye számára készített különleges

bélyegét, melyet egy levél kíséretében több egyházi és polgári méltóság is eljuttattak, többek között XVI. Benedek pápához. A közös ünneplést jelenlétével megtisztelte Szászfalvi László egyházi, nemzeti és civil kapcsolatért felelős államtitkár is.

Másnap, február 19-én ünnepi püspöki Szent Liturgia keretében nyitották meg hivatalosan a centenáriumi évet, melyen a Milan Šašik munkácsi görögkatolikus püspök és Bosák Nándor debreceni-nyíregyházi megyéspüspök, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, valamint Rácz Róbert kormány megbízott is részt vett.

A kétnapos esemény egy egész esztendőt átölelő programsorozatba illeszkedik be, melyekbe nem csak a Magyarország határain belül élő görögkatolikusok kapcsolódnak be. Megemlékezéseket és történelmi konfe-

renciákat szerveznek a kanadai Wellandban, illetve Rómában, Brüsszelben és Bécsben is. A programokat nyomon követhetjük a www.gorogkatolikus.hu portálon.

A centenáriumi év megnyitójáról szóló részletesebb tudósítás olvasható:

www.dnyem.hu, és a www.magyarKurir.hu oldalon.

Örömhír Szerkesztőség

A HAJDÚDOROGI EGYHÁZMEGYE ELSŐ ÉVTIZEDEI

Végheő Tamás rektor

Részlet Dr. Végheő Tamás főiskolai rektor előadásából (Nyíregyházi Szent Atanáz Hittudományi Főiskola)

A Hajdúdorogi Egyházmegyét – a magyar katolikus egyház főkegyuraként – Ferenc József király alapította 1912. május 6-án. Az alapítást egy hónappal később X. Szent Piusz pápa hagyta jóvá a Christifideles Graeci kezdetű bullával.

A Hajdúdorogi Egyházmegye felállításával a történelmi Magyarországon egy új görögkatolikus egyházkormányzati egység jött létre, mely a magyar ajkú és identitású bizánci szertartású katolikus közösségeket fogta össze.

1912-ig a magyar görögkatolikusok az ósláv liturgikus nyelvű munkácsi és

eperjesi, illetve a román liturgikus nyelvű nagyváradi, szamosújvári és Gyulafehérvár-fogarasi egyházmegyék joghatósága alá tartoztak. A magyar görögkatolikusok a 19. század első évtizedeitől kezdve törekedtek arra, hogy a magyar nyelv használata a liturgikus cselekményekben egyre nagyobb teret nyerjen. A kéziratban terjedő magyar nyelvű liturgia-fordítások azonban nem kaptak egyházi jóváhagyást, mivel a katolikus egyház törvényei szerint a nemzeti nyelvek – köztük a magyar – nem tartoztak a liturgiában használható szent nyelvek közé (ezen csak a II. Vatikáni Zsinat változtatott, 1962-1965). A magyar nyelv liturgikus használatának engedélyezését a magyar görögkatolikusok egy saját egyházmegye felállítása révén vélték elérhetőnek. Ezt a célt tűzte ki maga elé az 1868-ban a legnagyobb magyar görögkatolikus városba, Hajdúdorogra összehívott kongresszus, melyen harminchárom magyar görögkatolikus egyházközség képviseltette magát. A kongresszus által megválasztott Állandó Végrehajtó Bizottság, melynek tevékenységét 1898-tól a Görög Szerződésű Katolikus Ma-

gyarok Országos Bizottsága egészítette ki, évtizedeken keresztül küzdött a magyar görögkatolikus püspökség felállításáért és a magyar nyelv liturgikus használatának engedélyezéséért.

A GÖRÖGKATOLIKUSOK KÁLVÁRIÁJA

A Hajdúdorogi Egyházmegye felállításáig vezető úton a mozgalom három fontos eredményt ért el. 1873-ban Hajdúdorog székhelye a Munkácsi Egyházmegyén belül külhelynökség jött létre a magyar ajkú egyházközségek számára. Bár a külhelynökség mint egyházkormányzati egység nem felelt meg a magyar görögkatolikusok elvárásainak, a Danilovics János külhelynök kezdeményezésére felállított liturgikus fordító-bizottság a legfontosabb szertartáskönyvek magyarra fordításával óriási szolgálatot tett a magyar görögkatolikus ügynek. A harmadik kiemelkedő eredmény az 1900-ban Rómába szervezett szentévi zárándoklat, melynek alkalmával a magyar görögkatolikusok mintegy félezer fős csoportja a katolikus egyház központjában bizonyíthatta önnön létezésének tényét. Ez utóbbira azért volt szükség, mert a magyar görögkatolikusok mozgalma a 19. század végére aktuálpolitikai színezetet kapott, és a többségi magyar társadalom és a nemzetiségek közötti egyre fokozódó ellentét szövegkörnyezetébe került. A nemzetiségek egyes egyházi és politikai képviselői a magyar görögkatolikusok mozgalmában a magyar kormány elmagyarosító politikájának eszközét látták, s aggályaiknak nemzetközi fórumokon, köztük a római Szentszék kormányzati szerveinél is hangot adtak. Ezzel szemben a magyar görögkatolikusok törekvéseik lelkipásztori megalapozottságát hangoztatták, s rámutattak, hogy ekkor Magyarországon már mintegy kétszázezer olyan bizánci szertartású katolikus élt, akik a román vagy ósláv szertartási nyelvet nem értették.

A KITARTÓ TÖREKVÉS EREDMÉNYE

Mivel a magyar közjog szerint új egyházkormányzati egységek létesítését a kormány indítványára az uralkodó rendelte el, a magyar görögkatolikus egyházmegye felállítása óhatatlanul is a politikai játszmák részévé vált.

A magyar kormány álláspontja hosszú időn át az volt, hogy egy magyar görögkatolikus egyházmegye felállítására csak akkor indokolt, ha a Szentszék engedélyezi a magyar nyelv liturgikus használatát. Amikor azonban nyilvánvalóvá vált, hogy a Szentszék ebben a kérdésben nem

fog engedni, a kormány arra az álláspontra helyezkedett, hogy a magyar egyházmegye feladata lehet a szentszéki engedély kieszközölése.

Ilyen előzmények után érlelődött meg a döntés, mely 1912 májusában a Hajdúdorogi Egyházmegye felállításához vezetett. Mind a magyar görögkatolikus egyházmegye megalapítása, mind pedig az új egyházkormányzati egységbe besorolt egyházközségek kijelölése nagy belpolitikai vihart kavart. Elsősorban a román egyházmegyék püspökei, illetve a Román Nemzeti Párt képviselői tiltakoztak a döntés ellen, melyben nemzeti érdekeik megsértését látták. Az újonnan felállított Hajdúdorogi Egyházmegye első püspökévé az uralkodó Miklós István sátoraljaújhelyi parókuszt nevezte ki, kinek felszentelésére 1913. október 5-én Hajdúdorogon került sor. Az új püspök ideiglenes székhelyül Debrecent választotta, mert ekkor a magyar kormány még nem nyilatkozott arról, hogy a Szentszékkel való tárgyalások során tett vállalásait, vagyis az új egyházmegye központi intézményeinek kiépítését és anyagi alapjainak megteremtését milyen formában és hol kívánja teljesíteni. Az anyagi alapok megteremtése terén azért volt szükség a teljes körű állami szerepvállalásra, hogy a munkácsi, eperjesi, nagyvárad, Gyulafehérvár, fogarasi és szamosújvári egyházmegyéket semmilyen anyagi veszteség ne érje.

BOMBAMERÉNYLET DEBRECENBEN

Az egyházmegye megszervezését 1914 februárjában súlyos tragédia árnyékolta be. Az első világháború előszeleként Miklós István ellen bombamerénylet történt, melynek szálai a román elkövetőkön keresztül az orosz titkosszolgálatához vezettek. Az 1914. február 23-án a debreceni ideiglenes püspöki hivatalban felrobbant pokolgép megölte Miklós püspök három közvetlen munkatársát, Jaczkovics Mihály helynököt, Slepkovszky János püspöki titkárt és Csath Sándor jogtanácsost. A merénylet áldozatait az egyházmegye saját vértanúiként tiszteli. A debreceni bombamerénylet után Miklós püspök a székhelyét Nyíregyházára helyezte át, ahol ma is található.

TRIANON 80 PARÓKIÁT VETT EL

Az első világháborút lezáró határmódosítások következtében a Hajdúdorogi Egyházmegye elveszítette parókiáinak mintegy felét. A trianoni Magyarországon a görögkatolikusok számaránya a korábbi 10 százalékról mindössze 2 százalékra csökkent. A görögkatolikusok társadalmi-politi-

tikai súlyának drasztikus visszaesése azzal a konkrét hátránnyal is járt, hogy a magyar állam nem kívánta teljesíteni, amit 1912-ben vállalt, így az egyházmegye anyagi alapok és létfontosságú központi intézmények (püspöki rezidencia, papnevelő intézet, tanítóképző, stb.) nélkül maradt. Ezek kiépítése hosszú évtizedeket vett igénybe, s gyakorlatilag napjainkban is zajlik.

MIÉRT NEM JÖTTEK KI EGYMÁSSAL A MAGYAROK ÉS A SVÁBOK?

Vállaj, Mérc, Zajta is emlékezik

Az sváb származású családok 2012-ben emlékeznek meg őseik Szatmár megyei betelepülésének 300. évfordulójáról. A jubileumi év a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye területére eső Vállaj, Mérc, Zajta települések történelmét is érinti.

„Gróf Károlyi Sándor irányításával 1712-től több hullámban érkeztek sváb telepesek benépesíteni a Szatmár megyei falvakat, amelynek célja, hogy a gazdasági fellendítésen túl a keleti részekben katolikusokkal pótolják a rebellis protestánsokat” – olvassuk Kardos Dezső: „Vállaj község története” című monográfiájából, amelynek következő részeként már a „Vállaj egyházközségi története a 2010-ig” című kötetet is kezünkben tarthatjuk. Kardos Dezső munkájának elismeréseként a Debreceni Német Kisebbségi Önkormányzattól aranykitűzött, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzattól pedig Kisebbségi Díjat kapott 2008-ban.

Kardos Dezső sváb-kutató 1964-től fejlesztőként, majd osztály- és főosztályvezetőként dolgozott a Debreceni Medicor alkalmazásában. 1990-2007-ig fejlesztőmérnök-ként műtőasztalokat, gyógyászatban alkalmazott segéd-eszközöket tervezett, röntgengépek, szabadalmak fejlesztésében vett részt, és pannonhalmi bencés diák múltja ellenére, és anélkül, hogy párttag lett volna, nívódíjak, kitüntetések sora ismerte el szakteknitényét.

Hogyan lett a mérnökéből sváb kisebbségi kutató? Erről és kutatásainak eredményéről kérdeztük Kardos (Szeibel) Dezsőt.

Akinek múltja van, annak jövője is. Az ember jó, ha tudja, hogy honnan származik, hol vannak a gyökerei. 1941-ben földműves szülők gyermekeként beleszülettem egy sváb kisebbségbe Vállajon. Négyen vagyunk testvérek. A gyökereim kutatása lett a hobbim. Feldolgoztam a családunk történetét is 1736-ig visszamenőleg három nagy kötetben, saját felhasználásra. Valamint elkészült a „Vállaj, Mérc, Zajta néprajzi monográfiája, A szatmári német településekről levált falvak” című még kiadásra váró könyvem is.

A rendszerváltás előtti évtizedekben, mint annyi más történelmi vonatkozású témáról, a svábságról is sokáig nem volt szabad beszélni. A Magyarországra települt sváb származású emberek hosszú időn keresztül politikai okokból titkolták kiletüket, magyarosították nevüket és hagyták el anyanyelvüket.

– „Egy batyúval jöttek, egy batyúval menjenek!” Ezzel a felszólítással küldték vissza hazájukba a német telepesek egy részét 1945-ben.

Ez főleg a Dunántúlon élő németeket érintette, kellett a hely a Szlovákiából kitelepített magyaroknak. Igen ám, de 200 rajnai ft-tal jöttek be (ez egy család letelepedéséhez bőségesen elég volt), és csak 40 kg-os „batyut” vihettek magukkal. Mi, a keleti határszélen akkor nagyon megijedtük, hiszen nem tudhattuk, velünk mi lesz. Egy időre békén hagytak bennünket, de 1945 januárjában a Magyarország területén élő német származásúakból sokakat elhurcoltak málenkij robotra a Szovjetunióba. Vállaj községből 265 embert vittek el. Ilyen előzmények után magyarosították a nevüket az emberek. Elhagyták az anyanyelvüket is, nem beszéltek a gyökereikről, nehogy kiszivároгjon a származásuk. (Dr. Vónház István: A Szatmár megyei német telepítés című könyvében az összes betelepültnek a neve szerepel.)

– Az ország különböző területein több településén találkozunk sváb kisebbséggel. Túlnyomórészt a Dunántúlon, de hazánk tiszántúli, északi, valamint a szatmári részén is élnek sváb származású emberek.

A 1712-től kezdődő Szatmár megyei betelepítés 31 falut érintett, de Trianon következtében a tömbből három falu Vállaj, Mérc, Zajta levált, és Magyarország területén maradt.

– Mit jelentett ez a kisebbség életében?

A trianoni határ elválasztotta őket. Annak idején Zajta és Vállaj sorsa is meg volt pecsételve. A vállalji Historia Domusban olvashatjuk, hogy Vállajon 1919-ben megjelent a határmegállapító bizottság, és előtte már a falu lakosait kiokosították, hogy azt kell mondaniuk, hogy a falubeliek nem a tőlük 10 km-re lévő Nagykárolyba járnak vásárolni, hanem a 20 km-re lévő Mátészalkára. Ez persze nem így volt, de így maradt ideiglenesen Zajtával együtt

Vállaj Magyarországon. A Romániában maradt tömb ma is jól beszéli a sváb nyelvet, egyrészt azért, mert egy tömbben maradtak, másrészt pedig a románok inkább megengedték a sváb, mint a magyar nyelv használatát.

1712-től kezdődő betelepítésektől számítva eltelt néhány évtized, mire Vállajra, az akkor 10 magyar család által lakott területre a mellettünk lévő falvakból svábok érkeztek. Főleg legényeket, új házasságokat telepítettek ide, akiknek a munkájára lehetett számítani. 1746-ban gróf Károlyi Sándor megvásárolta a Rákóczi birtok nagyecsed-i részét (Vállaj, Mérc területét is). A magyarok és a svábok nem jöttek ki egymással, és akkor döntött úgy Károlyi, hogy új telepet hoz létre, így valamilyen módon elkülöníti őket egymástól. Az erdői svábok inkább elmentek egy új helyre, egy erdő, 100 évvel korábban lakott területre is, csak egyedül legyenek. Kiirtották az erdőt, és elkezdték megmunkálni a földeket. Így jött létre Zajta. Vállajon hasonló volt a helyzet. Volt 10 magyar gazda Vállajon, őket és a kálmándi magyarokat áttelepítették Börvely községbe, és ott kárpótolták őket vagyonukért. Így lett Vállaj és Kálmánd is egy tiszta sváb község. Mérc 1772-ben lett betelepítve, ott éltek magyarok, de Károlyinak volt megmunkálatlan földje bőven azon a területen is. A helyi lakosok először kirták a falu szélére az első svábot, Károlyi Antalnak kellett intézkedni, hogy befogadják őket.

– Mi bajuk volt egymással?

Más volt a munkához való hozzáállásuk. Ha kisnemes ment a malomba örölni, akkor a svábnak ki kellett állni a sorból, amíg a nemes megöröltette a búzáját. Pedig sokkal szegényebbek voltak, mint a 4-5 éve betelepült svábok, akik jobban haladtak. A magyaroknak ez nem tetszett. A svábok reggeltől estig dolgoztak. Hazájukban nehezebb körülmények között éltek, hozzá voltak szokva a szívós, kemény munkához, örültek, hogy dolgozhattak és boldogok voltak, hogy befejezték a munkát, amit aznapra elterveztek. Nálunk mezőgazdasági szempontból könnyebb volt az élet. A magyar mentalitás más volt. A magyarok is dolgoztak, de egy mérki sváb szerint nem volt látszatja a munkájuknak. Ha délután befejezték a munkát, utána pihentek. A

A betelepülés történelmének legifjabb nemzedéke

Kardos Dezső

Vállaji címertáblával

sváboknál ilyen nem volt. A svábok boldogultak, gyarapodtak, házakat építettek, és egészen más házakat, mint a magyarok.

– Milyen előzmények indokolták a betelepítést?

Az 1500-as évektől a török pusztítás megtizedelte a lakosságot, nagy megmunkálatlan földterület hevert parlagon. Ezért az 1700-as évektől rendkívüli méretekben telepítettek be nemzetiségeket Magyarországra. Nagyobb számban németek is érkeztek, főleg a bánáti, szatmári, felvidéki területekre, illetve a Dél-Dunántúlra. A Dunán Ulm városától Pozsonyig vagy Pestig bárkakkal utaztak majdnem egy hónapon keresztül. (A bárka szimbólumként a svábok címerén is szerepel.) Nagykárolyba 1712. július 14-én jöttek az első sváb telepesek, de nem számítottak arra, hogy Magyarországon más a klíma, mint a hazájukban, így mire ideértek, már vége volt az aratásnak, nem jutottak hozzá az „élethez”, így hívták a búzát a magyarok. Hazánkban akkor még nem ismerték a burgonyát, így sokan éhen haltak, betegek lettek. A házak tönkrementek a háború alatt, nem volt víz, a kutak beiszaposodtak, pestis pusztított, ezért sokan visszafordultak. Ezt látva 1720-tól kezdődően olyan előírással toborozták a betelepülőket, hogy minden családnak 200 rajnai ft-ot kellett magával hoznia. Ebből, 30 ft-ot házépítésre, 14 ft-ot szekér, eke borona-, 44 ft-ot négy nagy ökör és két ló, 22 ft-ot tehén, 44 ft-ot négy borjú- és 3 ft-ot két disznó vásárlására fordíthattak, a maradék 47 ft-ból élelmet vásárolhattak maguknak. Ennek következtében 100 év alatt a 2100 betelepülő család 400 000 rajnai ft-ot hozott be az országba fellendítve a magyar gazdasá-

got. Évi 3 ft-ért 40 hold földet bérelhettek, ebből 23 hold szántót, a többi területen erdőt, szőlőt telepítettek, a maradékot meghagyták legelőnek.

– Amikor végigmegyünk Vállaj főutcáján, az embernek az az érzése támad, hogy egy kisvárosba ér. Ezzel szemben meglepő adattal találkozunk, Vállaj lakossága ma alig 1000 fő.

Igen, ez a benyomása az embernek. Az épületek majdnem úgy néznek ki, mint más falvakban, csak sokkal nagyobbak. Rendezett, tisztán tartott faluképpel, jellegzetes építészeti stílussal találkozunk. Nagyméretű, hosszú, három szobás, nagy konyhás, tornácos házakat építettek, amely egybe volt építve a szerszámossal, lóistállóval, takarmányozóval, és a tehénistállóval. Középen hátul az udvarban helyezkedett el a csűr. A magyaroknak is volt hasonló terménytárolójuk, de ez egészen más jellegű volt. A svábok 12-15 méter széles és legalább 25-30 méter hosszú csűrt építettek, ebben tárolták az összes terményt. Olyan magas volt, hogy abba középen befért egy cséplőgép, sőt kényelmesen elfért a tetején álló ember, akinek a kévét feldobták. A porta mindenhol egyformán nézett ki. A vállaji főutca igen széles, a porták rendezettek és a házak előtti nagy teret is rendben tartják a mai napig.

– A betelepítés célja nemcsak a gazdaság fellendítése, hanem a katolikus vallás erősítése is volt.

Az ecsedi uradalom ura, Báthori István 1558-ban tért át a katolikusról a református vallásra, és egy-két éven belül a birtokaihoz tartozó lakók is átvették uruk vallását. Így Vállaj is 1560-tól áttért a református vallásra Ecsed központtal. A reformáció elterje-

dése mintegy 100 éven keresztül határozta meg egész Erdély, valamint Szabolcs és Szatmár megyék vallási kötődését is. 1661-ben Báthory Zsófia és fia, I. Rákóczi Ferenc áttérnek a katolikus hitre, így Ecsed helyzete is megváltozik. Az 1709-es szécsényi országgyűlés engedélyezte a három vallásfelekezet szabad vallásgyakorlását. A templomok kérdésében a többségi elv döntött, azok birtokolhatták, akik többen voltak, de a kisebbség is emelhetett új templomot magának.

Érdekességként megemlítem, hogy Vállaj ekkor az Egri Püspökség területéhez tartozott, amely akkor nagyobb volt, mint a mostani Magyarország területe. 353 plébánia és a több mint 2000 község ellátása nehez feladatot rótt az egyházmegyére. 1761-től Esterházy Károly püspöksége alatt a szabolcsi területen 12 plébános szolgált, egy plébánosra 50-60 plébánia is jutott.

Összefoglalva a betelepítések hosszú évszázadait: a Károlyi család telepítési politikájával sváb katolikus vallású földműves és iparos családok költöztek a Szatmár megyei vidék 31 településére. Ahol lehetett, a református magyarokat külön községekbe költöztették át. 1749-ben 10 magyar református család élt Vállajon, akiket Károlyi a kálmándi református magyarokkal együtt Börvelybe telepített. A faluban élő görög katolikus ruszinok is elhagyták ebben az időben a falut.

(Kardos Dezső, hiánypótló „Vállaj, Mérk, Zajta néprajzi monográfiája, A szatmári német településekről levált falvak” című kiadásra váró kötetének megjelenéséhez szponzorokat, támogatókat keres.)

Kovács Ágnes

VÁLLAJ UND MÉRK

Gróf Károlyi Sándor, látva a népesség csökkenését hat sváb telepet hozott létre 300 éve a nagykárolyi uradalomban 1712-ben, majd fia és unokája is folytatta a betelepítést. A svábok dolgoz, szívós és takarékos jellem-vonása élesen elütött az itt lakó magyarok tulajdonságaitól. A katolikus svábok el is zárkóztak a magyarságtól, nem házasodtak velük, mert féltették gyermekeik jó emberi tulajdonságainak leromlását. Félték attól is, hogy fiataljait átérnek a kálvinista magyarok valására.

A dolgoz, szorgalmas sváb telepesek becsületes adózók, hűséges földesúri és állami teher-viselőkké váltak, ezáltal házat és hazát nyertek maguknak, elismerést és megbecsülést vívtak ki környezetükben. Virágzó településeket, termékeny vidéket nyert általuk új hazájuk, Magyarország is.

Gr. Károlyi Antal is nagyra értékelte a vállajjakat, így támogatta templomunk építését melyet 1771-ben a Szentlélek tiszteletére emeltek. A falunak tehát a Pünkösöd lett a legfőbb ünnepe. A barokk templom mellé 1783-ban Károlyi költségén plébánialakot is építettek.

A svábok erénye a nagy összetartás, a szerző szorgalom, a kitartó munkásság, ami mindenütt gyarapodást biztosít. A hagyományok és szokások ápolásában, az összetartás szellemének ébrentartásában igen fontos szerepe volt a vallásnak és a római katolikus egyháznak.

A mérki egyházközség 1815-ben építette első római katolikus templomát, 1831-ben a hozzá-tartozó plébániát. 1831-ig Vállajhoz tartozott, annak főkegyháza volt. Az első templom a tűz martaléka lett, 1882-ben kezdték építeni a mai templomot Péter és Pál apostolok tiszteletére. 1884-re készült el az egyhajós, a homlokzat felett tornyos templom.

Az oltárkép 1890-ben készült el, melyet Lotz Károly készített. A három harang 1922-ben költözött a templom tornyába.

A vállaji templom az 1900-as évek elejére kicsinek bizonyult, és a hívek nagyobbát kívántak építtetni. A kegyúr azonban csak a régi templom bővítését támogatta, így az építkezés ügye húzódozott. 1913-ban Láng Gyula plébános került az egyházközséghez, aki nagy határozottsággal látott hozzá az új templom építésnek előmozdításához. A régi templom közben életveszélyessé vált, lebontásra került. Az új templom tervét Foerk

Ernö építész készítette el, 1914. ápr. 27-én kiadták az építési engedélyt. A falubeliek nemcsak anyagiakkal, hanem munkájukkal is hozzájárultak a templom építéséhez. A háborús idők miatt a férfiak zömét besorozták katonának. Helyüket az asszonyok, lányok vették át az építkezésnél, végezték a segédmunkákat. Azt mondták, mire a férfiak hazajönnek a háborúból, felépítjük a templomot. A templom neoromán stílusú, román keresztboltozatokkal, alig kiterő kereszthajóval, romantikus, eklektikus elemekkel, melyet később igényes festés egészített ki. 1918 Pünkösöd vasárnapján szentelték fel.

A vállaji és a mérki templom is vasárnaponként két alkalommal is megtelt hívekkel. Majd a háborúk után, Trianon következtében kiszakadtak a szatmári sváb települések köréből, ami gazdaságilag is hatott a két falura. Elkezdett csökkenni a falu lakossága, megnőtt az elvándorlás a jobb életkörülmény biztosítása reményében.

100 év eltelté után sajnos azt kell mondanunk, hogy majdnem „üres” a templom a vasárnapi egyetlen szentmisén.

A faluban élők sok hozzátartozót veszítettek a háború során. A megpróbáltatások nem akartak szünni. 1945. január 3.-án 265 férfit, fiút, leányt vittek el Oroszországba kényszermunkára, málenkij robotra. Siralomházzá vált a falu. Az itthon maradtak különböző fogadalmakat tettek hazatérésük elősegítésére; azóta is szívükben őrzik a vállaji emberek Jézus Szíve tiszteletét.

1989-ben műemlékké nyilvánították a templomot, figyelembe véve a magas iparművészeti kivitelezést.

Az elmúlt években Heidelsperger István és Dr. Mezei András lelképásztoroknak köszönhetően mindkét faluban a templom felújításra került.

Jelenleg Lázár István plébános szolgál a két településen. Nagyon fontos nekünk, még itt élő sváboknak a hagyományok és szokások

ápolása, az összetartozás szellemének ébrentartása, őseink megismerése, hisz belőlük tudjuk felépíteni a jövőt. Lázár István atya Szentlélek szemináriumokat szervez, fontosnak tartja a közösségek alakítását.

A svábok 300 éves szatmári betelepítésének emlékére Vállajon a Szentháromság-szobor és a Milleniumi emlék kopjafa mellé egy fából készült hajót szeretne állíttatni Vállaj község, emlékeztetve őseinkre, akik hajókkal a Dunán ereszkedtek le új hazát keresve.

Serényiné Havasi Erzsébet
óvónő összeállítása

HELYTÖRTÉNETI KONFERENCIA KRISTON ENDRE PÜSPÖKRŐL

A Honismereti Egyesület Helytörténeti konferenciát tartott Kriston Endre egri segéd püspökről Kemeccsén 2012. március 3-án, amelynek fővédnöke Dr. Seregély István nyugalmazott egri érsek volt.

Az emlékkonferencián Komiszár Dénes helytörténész tartott előadást, amelynek rövid kivonatát az alábbiakban közöljük.

Történelmi tapasztalataink alapján tudhatjuk, hogy az egyházak és a kommunizmus kapcsolata enyhén szólva is „problémás” volt. Az egyházi földek és iskolák államosítása, a szerzetesrendek feloszlata, eskü a kommunista alkotmányra, a békepapi mozgalom mind-mind egy jól megkonstruált, szisztematikus folyamat része volt. Semmilyen eszköztől nem riadtak vissza, hogy elérjék céljukat és megfélemlítéssel, erőszakkal térdre kényszerítsék az egyházakat.

A legsúlyenteljesebb tetteik azonban a papság ellen elkövetett gyilkosságok, erőszakok, súlyos bántalmazások voltak: a sort az 1997-ben boldoggá avatott Apor Vilmos győri püspök kezdte, akit 1945 Húsvétján részeg szovjet katonák lőttek le. És követte őt Kriston Endre egri püspök, Boldog Romzsa Tódor munkácsi görögkatolikus püspök, Mindszenty József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek, Boldog Meszlényi Zoltán esztergomi püspök, Grósz József kalocsai érsek, Boldog Bogdánffy Szilárd nagyváradi püspök, Boldog Scheffler János szatmári püspök, Márton Áron gyulafehérvári püspök, Brenner János, Seregély István évfolyamtársa a szemináriumban és az 1977 júniusában VI. Pál pápa közbenjárására szabadult Lénárd Ödön piarista pap, mint az utolsó a bebörtönzött papok közül, aki Magyarországon a leghosszabb ideig raboskodott hitelesen, tevékenyen megélt katolikus hite miatt. A lista nem teljes, mégis megdöbbentő.

Dr. Tóth Sándor egykori egri népügyész a Kriston Endrével kapcsolatos emlékeiről így vallott:

„– (...) A várból hozott foglyok szörnyen néztek ki; szőrösök, mocskosak, büdösek, toprongyosak voltak, nagyon-nagyon rosszul néztek ki. Elmondták nekem, hogy a napi étkezésük annyiból állt, hogy egy marék forró rizst a markukba nyomtak; ha meg tudta tartani, aznap evett, ha nem, akkor nem evett. Elém került Kriston Endre püspök úr, aki egyik beszédében a székesegyházban a kommunizmus veszélyeire hívta fel a figyelmet. Ez volt a

bűne. Mind a két füléből, és mind a két orrlukából vastag véralvadék folyt a mellére. Megkezdtem volna a kihallgatását, de nagyon zavarosan beszélt. Azonnal elrendeltem két orvosszakértővel a megvizsgálását. Megnézték és megállapították, hogy igen sok nyolc napon belüli, de még több húsz napon belül gyógyuló sérülése van, a fejét, a hátát – mondhatnám – agyba-főbe verték. Súlyos agyrázkódása van, nincsen kihallgatható állapotban. Tudtam, hogy ha elengedem, abból problémák lesznek és úgy döntöttem, hogy bevitetem a Ferenc-rendi kolostorba, hogy vegyék gondozásba. Természetesen, megszüntettem a nyomozást ellene később és letartóztatásba formálisan soha nem került. Körülbelül nyolc ilyen magasabb beosztású pap ellen indítottak eljárásokat, de minden esetben felmentettem őket.”

„A KEDVES PÜSPÖK BÁCSI”

Az egriek által a legembertelenebb időszakban, az '50-es években csak „a kedves püspök bácsi”-ként emlegetett Kriston Endre a remény szimbóluma volt az embereknek a megpróbáltatások közepette.

Kriston Endre 1877-ben született Kemeccsén, pappá szentelése után nem sokkal, 1898-tól már az „Egri Növendékpapság Egyházirodalmi és Egyházművészeti Társulata” elnöke évtizedeken át. A zugligeti jezsuita Manréza-ház létesítéséhez önmaga 31 millió koronával járult hozzá. Szülővárosa 1924-ben díszpolgárává választja Mikecz István alispánnal együtt. Az ennek emlékére ültetett fasor egyetlen megmaradt fája is erre emlékeztet a plébánia mellett.

1960-ban, halálakor ő is elmondhatta magáról: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam. (2Tim 4,7) Először szülei mellé temették a Gröber-temetőbe, majd amikor a rendszer szorítása kissé enyhült, áttemették végső nyughelyére, az egri bazilika altemplomában lévő kriptába. Kriston Endre egri püspök, a Tanácsköztársaság alatt és az 1945 utáni nehéz megpróbáltatások, az egyházüldözés során szenvedéseivel elnyerte a mártírium töviskoszorúját.

Imádkozzunk érte és hozzá, hogy minél hamarabb oltárra emeljék őt is, boldoggá avatásával hivatalosan is elismerjék mártíromságát.

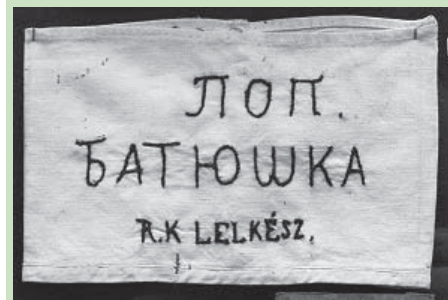
Örömmel jelenthetem Önöknek, hogy Lucza Jánossal közösen megkezdjük a Kriston Endre életét bemutató könyv írását és reményeink szerint augusztus 19-én, bemutatjuk Kemeccsén.

Komiszár Dénes, helytörténész

TARTSUK SZÁMON,
AKIKET
SZÁMON TARTOTTAK!
Kiállítást rendeztek a debreceni
Megtstesülés-templomban

A Belügyminisztérium a kommunista diktatúra idején a papokat „számon tartotta”, a börtönben számuk volt a raboknak. Vértanúinkat, hőseinket nekünk sem szabad elfelejtenünk, emlékeznünk kell az igazságért vállalt áldozatukra, vagyis számon kell tartanunk őket.

A kommunista diktatúra harminc pap vértanújának és üldözöttjének személyes

tárgyaiból nyílt „Számon tartva” címmel kiállítás 2012. februárjában Debrecenben a Megtstesülés-templomban. A korábban Egerben megrendezett vándorkiállítás szervezői az ország egész területéről gyűjtöttek anyagot, így Brenner János, Kenyeres Lajos és más vértanúk emlékei mellett ma élő, börtönviselt papok anyagai is láthatók voltak, valamint a Kuklay Antal tulajdonát képező stencilező gép, amivel a kis-papok 1956-ban kiadványaikat sokszorosították, és Rédly Elemér poggyásza, amelyet kiszabadulása után csomagolt össze, mert számítani lehetett arra, hogy hamarosan újra lecsukják.

A ferences vértanúk, így Kiss Szaléz (volt debreceni plébános) és Károlyi Bernát életét felidéző tárgyak is helyet kaptak a tárlaton. A kiállítás kurátora, Tikovits Ernő újságíró elmondta, hogy az anyag talán legértékesebb részét Zadravetz István ferences püspök börtönben használt műseeszközei, valamint a hatvanas években a püspök által végzett titkos papszentelések kellékei képezik.

Örömhír szerkesztőség

EVANGELIZÁL-E AZ IRODALOM? – I. RÉSZ

Menjetez és hirdessétek az evangéliumot! Jézus mennybemenetele előtt az apostolokra és a tanítványokra bízta ezt a feladatot. Kiáltásatok a világba az örömhírt: Krisztus megváltotta kereszthalálával a világot! Kétezer év óta ezt a küldetést alapvető feladatának tartja a keresztény egyház.

Az új evangelizáció feladatát tűzte ki célul 2012-ben a Keresztény Értelmiségi Szövetsége. Országszerte előadásorozatokon a magyar társadalom Krisztushoz vezetésének programját hirdetik az előadók. Nyíregyházán az első nagy sikerű előadást dr. Seregély István ny. egri érsek tartotta a plébánia dísztermében. Most dr. Csermely Tibor március 7-én megtartott az Evangelizál-e az irodalom? című előadásának szerkesztett változatát közöljük.

A világ megismerésének alapvetően két formáját szoktuk megkülönböztetni: a tudományos és a művészi megismerést. Az előbbi empirikus és racionális módszerekkel bizonyít, míg a másik képszerűen ábrázol. Az ábrázoláson túl, a művészetekben jelen van a hatás szándéka is, a hallgató, a néző, az olvasó befolyásolásának az igénye, a művész eszmét hirdető akarata.

Az irodalomban az ábrázoláson és a befolyásoláson túl megjelenik egy harmadik funkció is, művészi eszközökkel cselekvésre ösztönözni. Ha mindez igaz, közelítünk a címben feltett kérdésre adandó válaszhoz: Az irodalom kiváló terepe lehet az evangelizálásnak.

HELYESBÍTÉS!

TISZTELT OLVASÓ!

Legutóbbi számunkban dr. Csermely Tibor: „A PÓCSI MÁRIÁTÓL A KIJEVI KOLOSTORIG” című novellájának utolsó sorai szerkesztési hiba következtében lemaradtak. Ezúton is elnézésüket kérjük, az alábbiakban a hiányzó részt közöljük.

„...Atyec Iván? – kérdezte.

Lehet – mondom –, hogy azóta ez a neve.

A telefonhoz nyúlt és hosszas magyarázkodás után hallottam, azt mondta, hogy atyec Ivánt keresi valaki. Hosszú folyosóra láttam el, amíg vártam. A távolban feltűnt egy fekete reverendás, szakállas, szerzetesi főveget viselő, fiatalos mozgású pápa. Amint közeledett felém így kiáltott fel: – Nyiritháza!

Da, da – mondogattam, amikor átölelt.”

Dr. Csermely Tibor

A magyar államalapítás, a kereszténység felvétele és az ezt követő két évszázad az európai középkor idejére esik. Számos, a középkorra jellemző motívum közül most – témánk szempontjából – egyet emelünk ki, a középkori ember túlvilágcentrikus világképét. Ezzel kapcsolatban úgy is fogalmazhatunk, hogy a korszak emberének szeme mindig felfelé, az égiek felé tekint.

Isten mindenben jelen lévő valóságát a középkori himnuszalköltő, Lavardini Hildebert fogalmazta meg a markáns szavakkal: „Fent is fenn vagy, lent is lenn vagy, / Kívül-belül mindenben vagy, / Mindenben, be mégse zárva, / Mindenben kül, ki nem zárva... / Látsz előre mindent ebben, / S valószínűsítasz azon – egyben. / Mintájára tenmagadnak / Formát adsz az ős anyagnak...”

A magyar irodalom első, megmaradt szövegelemé a prózai magyar nyelvemlékünk 1200 tájáról egy egyházi temetési beszédet őrzött meg számunkra. A Halotti beszéd első sorai az összülők, Ádám és Éva bűnét idézi, amely okozója lett az ember halálának. Az első vers, amely magyar földön magyar nyelven 1300 körül íródott, az Ómagyar Mária-siralom csak 1922-ben vált ismertté. A löveni kódexben a borító belső oldalába ragasztott papírcsíkokon maradt fenn. Minden bizonyítvány nem a véletlenek csodás összecsengésének eredménye, hogy itt a második Ádámnak, azaz Jézusnak a szenvedését fájdalmasan megélt Mária gyöttrő sivalma szól hozzánk.

A tartalmi mondanivaló hitelességén, a fájdalom pontos rajzán túl a fejlett verstechnikát is megcsodálhatjuk a művészi eszközök gazdagságával együtt. Gondoljunk csak az alliterációkra és a figura etimológiákra: „virágnak virága, világnak világa, keserűen kíntatol, vasszegekkel veretel.

A HITVITÁK GAZDAGÍTÓTÁK AZ IRODALMAT

A XI–XIII. században az ókori kultúra – művészetek, filozófia, irodalom – újjászületése Itáliából indul európai hódító útjára, s vele együtt új eszmeiség születik. A reneszánsz ember életöröme, a természet szépségében gyönyörködni tudó, a szerelmet testi valóságában átélő és arról másokat is tudósító, humanista ember azonban nem lett hűtlen a kereszténységhez. Az Európában ezidőben megjelenő, reformáló törekvések (a lutheri és a kálvini reformáció), a szétszakadás fájdalma mellett két területen gyakoroltak pozitív hatást, a nemzeti nyelvű istentiszteletek igényelték a bibliafordításokat. Irodalmi műfajok tekintetében is gazdagodást jelentenek, hiszen új, sajátos, eddig ismeretlen műfaj kezd elterjedni: a hitviták. A

Dr. Csermely Tibor

szónoklatoknak, a prédikációknak az érvelő és cáfoló logikája erősödik fel, de mint minden személyes hangvételű vita, ez sem nélkülözi a durva támadásokat, a gúnyos személyeskedéseket és az izetlen tréfákat sem.

A magyar reneszánsz irodalom legnagyobb alakja Balassi Bálint. Két versét témánk szempontjából idéznünk kell. Az első: Kiben bűne bocsánatáért könyörgött akkor, hogy házasodni szándékozott: „Bocsásd meg, Úristen ifjúságom vétkét, / Sok hitetlenséget, undok fertelmességet. / Töröld el rútságot, minden álnokságát / Könnyebbítsd lelkem terhét.”

Majd néhány verssorral később: „Térj ezért én lelkem kegyelmes Istenedhez. / Szép könyörgésekkel békéljél szent kezéhez. / Mert ő hozzád fogad, csak reá hadd magad, / Igen kegyes Úr ez.”

Balassi istenkeresésének – a fentiekén túl – egy sajátos kicsengő motívuma az Úristennel való alkudozás: Istenem, én szeretlek téged, de mint látod, én egy bűnös ember vagyok, fogadj el ilyenek, és ne büntess engem.

Ez az egyezkedő magatartás azonban teljesen feloldódik az Adj már csendességet című versében. Az Istenre hagyatkozó ember szép, lírai kérésvallomása ez.

„Adj már csendességet, lelki békességet, mennybéli Úr! / Bújdosó elmémet, ódd bűntől szívemet, kit sok kín fúr! / Sok ideji immár, hogy lelkem szomjan vár mentségére, / Órizd, ne hadd, ébreszd, haragod ne gerszod veszttségére. / Nem kicsiny munkával, fiad halálával váltottál meg, / Kinek érdemért most is szükségemet teljesítsd meg.”

Majd néhány versszak után így folytatja: „Add meg életemnek, nyomorult fejemnek letört szárnyát, / Repülvén áldjalak, élvén imádjalak vétek nélkül, / Kit jól gyakorolván haljak meg nyugodván bűn s kín nélkül.”

Folyt.

Dr. Csermely Tibor

A FÁJDALOMNAK RENDJE VAN

„Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” — Jézus a 22. zsoltár szavaival imádkozott a kereszten, így ez a zsoltár része lett Jézus szenvedése, halála és feltámadása történetének. Az Újszövetség írói a 22. zsoltár szavaival tudták megközelíteni valamennyire a kereszten és a feltámadáskor végbement misztériumot. A 22. zsoltár szépsége, a rend szépsége, amelyben a szerző a szenvedés hullámtermészetéről ír, soraiiban mi is ráismerünk fájdalmaink és rövid ideig tartó megnyugvásunk váltakozására. A szenvedés, fájdalom káoszából rendet, a rettenetesből szépséget hoz elő, mígnem egyszer csak megszabadul a szenvedésétől.

A SZENVEDÉS BELSŐ TERMÉSZETE

A váltakozás a szenvedésből szabadulásba, a kétségbeesésből az örömbé visz át. Miközben ez történik, a szenvedés és gyógyulás kapcsolatának olyan lelki, pszichológiai törvényszerűségeit mutatja meg a kinyilatkoztatás, amelyek a mi életünkben is érvényesülnek. Mielőtt a főhős eljut a szabadulásig, előbb át kell mennie a fájdalom fokozatainak egyre mélyebbre és mélyebbre, le egészen a halál torkáig, és a szabadulás csak akkor érkezik el. Előbb nem. Ahhoz, hogy a gyógyulás bekövetkezzen, teljesen végig kell élni a szenvedést, mert annak megvan a maga belső természete. A könnyeket el kell sírni, a gyászidőt le kell tölteni. Nem szabad, nem lehet siettetni, hagyni kell a gyászolót gyászolni. (Régi szokás szerint a gyászoló egy éven keresztül fekete ruhát viselt. Ez nemcsak a gyászoló fájdalmát fejezte ki, hanem a külvilág felé is egy jel volt, tudatván a környezettel, hogy tapintatosabban bánjanak vele.) A szenvedés munkáját végig kell vinni. A fájdalmat, amennyire lehet, csillapítani kell, vigasztalni kell a szenvedőt, mégis mindig marad valami, amit nem lehet tablettákkal, lelki tanáccsal megszüntetni. Miért? Nem tudjuk. Van, amikor fény derül szenvedésünk értelmére, és van, hogy nem. A szenvedés misztérium.

A FÁJDALOM RENDJE

A fájdalom számunkra egyetlen zavaros, káosszal teli időszak. Mégis, a zsoltár szerint is a szenvedést rövid enyhülés követi. A szenvedés hullámtermészetű. Ez a hullámozás, váltakozás háromszor ismétlődik meg. A hármas a rend száma, a fájdal-

omnak pedig a törvénye, a fájdalomnak tehát rendje van. Nemcsak passzívan segít elfogadni, hanem segít feldolgozni is.

„ISTENEM, ISTENEM, MIÉRT HAGYTÁL EL ENGEM?”

A szenvedés első hullámát a 2-6. vers fogalmazza meg. A hős először szenvedélyesen panaszkodik, csak a maga kínjáról beszél, nem lát túl önmagán. Ezt követően egy másfajta állapotban már képes gondolkodni, magyarázatot, okokat, vigaszt keresni arra, ami vele történik. Látjuk, a szenvedő felindít magában egy jó, pozitív vigasztaló emléket, Isten korábbi kegyelmének emlékét. A lelki vezetőik is szokták ezt tanácsolni a fájdalom könnyítése végett.

„AKI CSAK LÁT, MIND GÚNYT ŪZ BELŐLEM...”

A szenvedés következő hullámvölgye (7-9. vers) még tovább tart, mint az előző, a szöveg hosszúsága is ezt jelzi. Ebben a részben ismét mély törvényszerűséget tár fel a szerző. Ha az embert bírálóat éri, belső féltelme, gondolata arra indítja, hogy megvizsgálja, vajon nincs-e abban valami igazság? Akit sorozatosan megvetnek, előbb utóbb hajlamos lesz elhinni, hogy méltó a megvetésre. A szenvedés következő fázisában ismét vigasztaló emlékképek következnek (10-11. vers), amikor a hős saját korábbi életéből, gyermekkorából próbál vigaszt meríteni, amikor édesanyja szeretetében tapasztalja meg Isten szeretetét (anyám méhétől fogva, emléje óta, öletől). Azt a közelséget, amellyel Isten szeret, csak az anyával való, egészen szoros biológiai együttélésben, testi függésben, az ős-bizalom és ős-kiszolgáltatottság korában éli át az ember.

„ÁTLYUGGATÁK KEZEMET ÉS LÁBAMAT”

A harmadik szenvedéshullám minden előzőnél hosszabb és rettenetesebb, 7 ver-

sen (13-19.) keresztül tart. A kín mélysége végtelenné fokozódik. A hős már nem keres többé lelkében éltető gondolatot. Nem kérdez, nem emlékezik, nem gondolkodik többé, csak esdekelni, könyörögni tud. Egyedül az imádság marad neki (20-22. vers), ez a harmadik hullám. A „siess, ments meg, szabadíts meg!” felkiáltás után történik a váratlan, minden előzmény nélküli szabadulás. A Szentírás egyes régi kézírataiban a 22. és a 23. vers között szerepel egy titokzatos kifejezés: „hiszen már meghallgattál”, „megszabadítottál”. A szenvedésnek ezen a pontján valaminek történnie kellett. A hős egyszerre csak teljes bizonyosságot szerzett arról, hogy megmenekült, szenvedése örömmé vált.

Saját szenvedésünket, testi, lelki fájdalomunkat nem tudjuk elemezni, amikor benne vagyunk, de ha utólag visszatekintünk, valóban látjuk, hogy olyan, amilyennek a 22. zsoltár leírja: hullámtermészetű, nagy

fájdalmak és enyhülések váltakoznak benne. Ezt a folyamatot – amit a két és fél évezreddel ezelőtti zsoltáros már ismert –, nevezi a modern pszichológia szenvedésmunkának. Mint a szövegből is kiderül, nem fokozatosan lesz egyre jobban a szenvedő, hanem ellenkezőleg, egyre rosszabbul lesz, s végül a halálba zuhan, majd váratlan előzmény nélkül szabadul meg, és ez a szabadulás Istentől jön, vagyis a szenvedőt saját emberi szenvedésmunkája és az isteni kegyelem együtt szabadítja meg.

Kovács Ágnes

(Forrás: Dér Katalin: A zsoltárok világa)

„egy kendőnyi idő...”

CSALÁDOK KERESZTÚTJA

I. ÁLLOMÁS: PILÁTUS HALÁLRA ÍTÉLI JÉZUST

Uram, ha Pilátusként igazságtalanul ítélnék családtagjaimról, juttasd eszembe, hogy a jogot nem hatalmaskodó uralkodásra, ítélkezésre, zsarolásra kaptam, hanem féltő, gondoskodó, másikkal törődő irgalmasságra, szerettem felemelésére és nem lekezelésére. És ha valaki engem bánt meg a családban szülőként, vagy gyermekként, add, hogy a Te türelmeddel viseljem, ne vágjak vissza, ne sértődjek meg, ne essek kétségbe.

II. ÁLLOMÁS: JÉZUS VÁLLÁRA VESZI A KERESZTET

Minden családnak és külön a családtagjainak van saját keresztje. Segíts Uram, hogy merjük felvenni és egymásért hordozni. Olykor nehezünkre esik a másik elfogadása, szokásai, hangulatváltozásai, önzőnek tűnő viselkedése. Mindez nehéz kereszt, időnként szeretnénk letenni, esetleg elmenni. Kérünk segíts, hogy érted és veled együtt vigyük a keresztünket, türelemmel egymásért.

III. ÁLLOMÁS: JÉZUS ELŐSZÖR ESIK EL A KERESZTTEL

Az élet és a család is néha nyomasztó terheléssel lehet. Hányszor vagyunk egymás terhére időnként a családban. Ha elesik valamely családtagunk bűnével, gyarlóságaival, va-

jon nem tekintünk e rá, mint a farizeusok, hogy bezzeg én nem ilyen vagyok. S amikor én esem el, várom-e, hogy fölsegítsenek. Elfogadjuk-e egymás segítségét?

Kérünk, Uram, segíts megérteni családunk minden tagjának, hogy egymás nélkül nehezebb a család keresztútja.

IV. ÁLLOMÁS: JÉZUS ÉDESANYJÁVAL TALÁLKOZIK

Az édesanyák fájdalmának állomása.

Az édesanyák szívük alatt hordják gyermekeiket és fájdalmasan hozzák a világra, de felsírásukra örömmel és szeretettel telik meg a szívük, életük a féltő, aggódó szeretet. Legnagyobb gond, ha elveszítik gyermekeiket, nemcsak ha meghalnak, hanem ha elfordulnak tőlük. Ilyenkor a szívük fáj, de lélekben csak a percre várnak, mikor tudják újból magukhoz ölelni gyermeküket. Ez az édesanyai szeretet titka, a minden percben megbocsátani képes, irgalmas szeretet.

V. ÁLLOMÁS: CIRENEI SIMON SEGÍT VINNI JÉZUS KERESZTJÉT

A családjukért dolgozó apák kereszt-hordozásának állomása ez. Az Atya gondoskodó jóságát oltott az apák szívébe a családjukért végzett munkához. Cirenei Simon először kényszerből vitte a keresztet, de látva a fáradt, elgyötört Jézus arcát, segítette vinni a keresztet. Cirenei Simon fiai követték apjukat, és ez a nagy titka az ál-

lomásnak. Példát mutatott fiainak nemcsak a családjukért végzett munkával, hanem a Krisztus követésében is. Így gondoskodott gyermekei lelki jövőjéről.

VI. ÁLLOMÁS: VERONIKA MEGTÖRLI JÉZUS ARCÁT

Veronika, leleményes találékony szolgálatként, a durva katonák és a csöcselék dühével dacolva lépett a Mester elé. Kendőt nyújtott neki, hogy letörölhesse arcát és szeretetével enyhítse gyötrelmeit. Nem kellene drága dolgok ahhoz, hogy szívünk szeretetét kifejezzük egymásnak. Elég egy kendőnyi idő és figyelmesség. A szeretet leleményes, csak ne legyünk érzéketlenek mások, de főként családtagjaink iránt. Töröljük le bánatukat, fájdalmukat kendőt nyújtó szeretettel.

VII. ÁLLOMÁS: JÉZUS MÁSODSZOR ESIK EL A KERESZTTEL

Jézus másodszor is leroskad a kereszt terhe alatt, megtapasztalja mit jelent az érzéketlenség, hogy fáj a viszonzatlan szeretet és a hálátlanság. Nekünk is fáj a szereteteinktől kapott érzéketlenség. A gyermeki hálátlanság, a házastársi hűtlenség, a reménytelenség. Jézus újból felállt és továbbment, hogy megmutassa nekünk, igenis fel kell állni, nem szabad reménytelenségbe, kétségbe esni, hiszen Jézusra mindig számíthatunk.

A fotó illusztráció

VIII. ÁLLOMÁS: JÉZUS TALÁLKOZIK A SÍRÓ ASSZONYOKKAL

Az együttérzés és könnyek állomása ez, amelyet Jézus is elfogad, de mégis feljűk fordítja figyelmét. „Térjete meg magatok és gyermekeitek miatt!” És ez nemcsak az asszonyokra vonatkozik. Gondoljuk át életűnket. Bánkódjunk magunkon, mert lehet, hogy hűtlenek voltunk Istenhez, társunkhoz, szereteteinkhez, nem gondoskodtunk megfelelően a ránkbízottakról. Önző vágyainknak engedelmestűnk.

IX. ÁLLOMÁS: JÉZUS HARMADSZOR ESIK EL A KERESZTTEL

A kereszt terhe egyre nehezebb, Jézus harmadszor is leroskad, mert mi szánalmasan és szűgyenletesen ragaszkodunk szenvedélyeinkhez. Szenvedélyeink terhét a család is érzi, a testi és lelki erőszak, az irányítás vágya a legszebb kapcsolatokat is szétzűzza, anyagilag is, erkölcsileg is. De van kiút. Jézus harmadszori felállásával erre biztat minket.

Kérűnk, Urunk adj erőt, hogy megváltozzunk és családajainknak is, hogy védő szeretettel segítsűk egymást.

X. ÁLLOMÁS: JÉZUST MEGFOSZTJÁK RUHÁITÓL

Uram bocsáss meg nekűnk, amiért a ruhátlanág, kiszolgáltatottság érzését okoztuk neked. Hiűságűnk és könnyelműségűnk által az elesettek iránt adódó szeretetűnket vesztettűk el, te hagyta, hogy mindenedet elvegyűk, hiszen a Te őszinte szereteted nem mérlegel. Megmutattad nekűnk, hogy milyen az őnmagát elosztó szeretet. Boldog az a család, ahol minden családagnak első a másik iránti odaadó szeretet.

XI. ÁLLOMÁS: JÉZUST KERESZTRE FESZÍTİK

A szegezés fájdalmai között mondta Jézus: „Uram bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!” (Lk 23-24) Ez a megtartó elkötelezett szeretet. Megmutat-

ta nekűnk és értűnk, hogy milyen a véglegesen elkötelezett szeretet: nincs visszaút. Ez vonatkozik a család minden tagjára. Hűség, jellemes becsűletes értékrenddel élni, ezzel tartozunk egymásnak. Nekűnk is példát kell mutatnunk ebben a modern szabad világban. Ha maradinak tartanak, akkor is.

XII. ÁLLOMÁS: JÉZUS MEGHAL A KERESZTEN

„Beteljesedett!” – sóhajtott fel Jézus. Halálával örök időkre szóló áldozatot vitt véghez mindnyájűnkért. A szeretet erős, mint a halál, sőt még annál is erősebb. A család hitének legnagyobb erőpróbája a szereteteink halála. Vannak, akik felháborodással láznak családtagjaink halála miatt, főként ha fiatal családtagjainkat veszítűk el, és ez érthető is, de csak egy elviselhető megoldás van, szembenézni és együtt élni vele, felvállalni Krisztussal, Krisztusért... bízni Krisztusban.

Imádunk téged Krisztus és áldunk téged, mert szent kereszted által megváltottad a világot.

XIII. ÁLLOMÁS: JÉZUST LEVESZIK A KERESZTRŐL

A gyermekét elvesztő fájdalmas édesanya állomása ez. Szinte természetellenesnek tűnő titok. Hány édesanya temette már el halott gyermekét Mária óta. Erre csak az isteni válasz lehet megnyugtató, hogy nem hal meg örökre, hiszen feltámadunk. Ezért nem maradhatunk a halál foglyai, mert szívűnk és lelkűnk többre vágyik. Oltuk ezt be családtagjaink és gyermekeink szívébe.

XIV. ÁLLOMÁS: JÉZUS TESZTÉT SÍRBA HELYEZIK

Jézust gyalcsba takarták és sziklafalba vájt sírba fektették. A katonák a sír bejárata elé követ gördítettek, amely elzárja a holtat a kint lévőkötől. Életűnk legnehezebb pillanatai közé tartozik, amikor szereteteink sírja fölött állunk. Bizony előfordulhat, hogy próbára teszi a fájdalom hitűnket az örök életűről. Ilyenkor erősítsűk egymást Krisztus ígérétére hivatkozva: „Aki benne hisz, soha nem hal meg, hanem örökké él”. Mert amikor úgy érezzűk, hogy az Úr távol van, valójában akkor van a legközelebb hozzánk.

NE FÉLJETEREK!

„Ne féljete a szenvedéstől és a haláltól, mivel Krisztus keresztje a szeretet és a megváltás jele. Nem kell, meglepődjete azon, hogy minden igazi szeretet áldozatot követel. Ne féljete tehát akkor, amikor a szeretet túl sokat követel. Ne féljete, amikor a szeretet áldozatot követel. Ne féljete Krisztus keresztjétől. A kereszt az Élet Fája. Minden öröm és minden béke forrása. Ez volt az egyetlen mód Jézus számára, hogy eljusson a feltámadásra és a győzelemre. Az egyetlen mód száműnkra is, hogy részt vegyűnk az Ő életében most és mindörökké.

II. János Pál pápa

„Íme én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28-20).

ISTEN AZT MONDJA: ÉRDEMES

Azt mondod: Lehetetlen

Isten azt mondja: Minden lehetséges (Lk 18, 27)

Azt mondod: Túl fáradt vagyok

Isten azt mondja: Én felűdítelek Téged (Mt 11, 28-30)

Azt mondod: Engem senki sem szeret igazán

Isten azt mondja: Én szeretlek (Jn 3, 16; Jn 13, 34)

Azt mondod: Nem tudom tovább folytatni

Isten azt mondja: Elegendő az én kegyelmem (1 Kor 12, 9; Zsolt 91, 15)

Azt mondod: Nem tudom, merre tovább

Isten azt mondja: Vezetni fogom a lépűteidet (Péld. 3, 5-6)

Azt mondod: Nem bírom ki

Isten azt mondja: Mindent elviselsz (Fil 4, 13)

Azt mondod: Nem vagyok képes rá

Isten azt mondja: De én képes vagyok (2 Kor 9, 8)

Azt mondod: Nem érdemes

Isten azt mondja: Érdemes (Róm 8, 28)

Azt mondod: Nem tudok megbocsátani magamnak

Isten azt mondja: De én megbocsátok Neked (1 Jn 1, 9; Róm 8, 1)

Azt mondod: Nem sikerűl

Isten azt mondja: Majd mindent megadok szükséged szerint (Fil 4, 19)

Azt mondod: Félek

Isten azt mondja: Én nem adtam neked a félelem lelkét (2 Tim 1, 7)

Azt mondod: Állandóan aggódom és csalódott vagyok

Isten azt mondja: Minden gondodat hagyd RÁM (1 Pét 5, 7)

Azt mondod: Nincs elég bitem

Isten azt mondja: Mindenkiének mértéke szerint adtam hitet (Róm 12, 3)

Azt mondod: Nem vagyok elég okos

Isten azt mondja: Adok neked bölcseséget (1 Kor 1, 30)

Azt mondod: Teljesen egyedűl érzem magam

Isten azt mondja: Én nem hagylak el, nem hagylak Téged cserben soha (Zsid 13, 5)

ISMÉT FOLYTATÓDIK A VETŐ

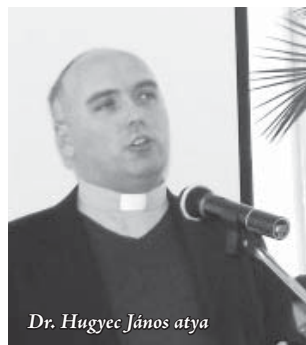
2012. tavaszán folytatódott a VETŐ – Vezető és Továbbképző előadássorozat az egyházmegye négy helyszínén Debrecenben, Nyíregyházán, Mátészalkán és Kisvárdán. Hugyecz János teológiai tanár, az Egri Papnevelő Intézet prefekusa az újevangelizáció kihívásáról szolt, Gärtner Julia nővér (Angolkisasszonyok rendje, Szolnok) a férfi és női szerepekről osztotta meg velünk gondolatait, Dr. Szabó Éva, a debreceni Gyermekek Rehabilitációs Központ vezetője a fogyatékoságról, másságról tartott előadást, Dr. Nagy Edit főiskolai docens a gyász feldolgozásához nyújtott segítséget, dr. Papp Miklós pedig a férfi és a nő közötti különbségét és összetartozását emelte ki.

Ahogy VI. Pál pápa is mondta, az egyház azért van, hogy evangelizáljon. **Hugyecz János** ezt a gondolatot kiegészítette azzal a meglátással, hogy az *evangelizáció az egyház léte*. Evangelizálni azonban Isten nélkül nem tudunk. „Nélkülem nem tehetek semmit” (Jn 15,5). Ahhoz, hogy evangelizálni tudjunk, meg kell térnünk, s alapos szemléletváltásra van szükségünk. A mi evangelizációs erőtlenségünk oka: nem imádkozunk eleget. Minden nap be kell mennünk az Úr jelenlétebe. Ha nem találkozunk Vele, képtelenek leszünk róla tanúságot tenni. A harmadik évezred egyházának az imádság iskolájává kell átalakulnia, s ezért naponta minőségi időt kell(ene) az Úrra szánni.

Julia nővér szerint nem a házasság intézményével, hanem az emberrel van a probléma, az ember van válságban. Ennek okait

Gertner Julia nővér

Dr. Hugyecz János atya

Dr. Szabó Éva

Dr. Nagy Edit

többek között az elmúlt évtizedek szemléletváltásából eredeztette: megváltozott a házasságkötés módja a fogyasztói társadalom szemlélete és türelmetlensége miatt, megváltozott a nők családban és társadalomban betöltött szerepe is, a szexuális forradalom révén pedig fellazultak az erkölcsök. A nővér szerint egy kapcsolatnak akkor van jövője, ha a másikban az Isten által megálmodott jót erősítjük, ugyanis nem lehet jóvá szidni valakit, csak jóvá szeretni.

Nagy Edit előadásában hangsúlyozta, hogy az Istenbe vetett hit olyan tartást ad, amely által nem fog a gyászoló bennragadni

a krónikus gyászban. Nagyon fontos egy gyász feldolgozásában, hogy a halálra, az elvesztésre való felkészülést generációról generációra átadják a családban, az édesanyák a leányiknak. Ezért is érzi küldetésének, és vállalja az előadásokat, hogy újból felkészítse a családokat, amely által a gyász is könnyebben feldolgozhatóvá válik. Már óvodás kortól el kellene vinni a gyermekeket temetésre, s elmagyarázni neki, mi történik.

Szabó Éva érdekes előadásának szünetében azon három önkéntes között lehettem, akik kipróbálhatták, milyen is sérülten, fogyatékosággal élni. Egyi-

künk a mozgássérültek, másikunk a némák sorsában osztozott, a szerepjátékban nekem pedig a vak szerepe jutott. A feladat szerint el kellett jutnunk a regisztrációs pulthoz, viszont ezen információt csak a „néma” ismerte. Félelmetes s egyszersmind izgalmas volt az egymásrautaltság, a bizonytalanság érzése, pedig ez csak játék volt. Szerencsésnek érzem magam, hogy a valóságban egészséges vagyok. Ha úgy érezzük, hogy az élet meggyötör minket, hogy nehéznek érezzük a keresztet, gondoljunk azokra, akiknek a sorsa még a miénkénél is nehezebb.

Dr. Kádár Brigitta

FÉRFIASAN ISTEN ELŐTT IS

Az Isten nemcsak embernek, hanem férfinak és nőnek teremtette az embert. A földi időn túl is megmaradunk férfinak és nőnek. Vagy férfinak, vagy nőnek születünk. Nem az ember dönti el a nemiségét, amint a Gender elmélet hirdeti. Papp Miklós teológiai tanár a VETŐ legutóbbi alkalmán „A férfi és nő különbsége és összetartozása” című előadásában a férfi és női szerepekről, identitásról beszélt. Az alábbiakban néhány gondolatát közöljük.

A férfi és nő teljesen különbözik, de ami azonos az a személyes méltóság, mindketten ugyanolyan személyes méltósággal bír. Egyenértékűek vagyunk. A különböző kultúráknak, vallásoknak más-más a nőkhöz

való viszonya. Ahol nem a Szentháromságot imádják ott a férfi és nő nem azonos méltóságú, a nő alárendelt szerepben van.

Minden nőben van férfi hormon és egy kevés férfi lélek, és minden férfiban van női hormon és egy kevés női lélek. Bennünk van a másik nem is. Mi az, amiben különbözünk? A két véglet szerint: 1. a feladatokat kategorizálják a szerint, hogy mi a nő, és mi a férfiak kizárólagos feladata; 2. a liberalizmus pedig azt vallja, hogy én döntöm el mikor milyen „nemű” szeretnék lenni (Gender elméletben nem kettő, hanem többféle identitás létezik). Az egyház álláspontja, hogy vannak konstansok, állandó lélek, szilárd alapok, amelyek jellemzők férfira és nőre, de az egyház ettől konkrétabb soha nem lesz, mert az egyetemes egyházhoz tartozó hívő keresztények más-más kultúrákban élnek.

HA A FÉRFIAK RENDBEN LENNÉNEK, AZZAL SOKAT NYERNÉNEK A NŐK IS

A férfi testfelépítése arra szolgál, hogy a nőt, akinek hivatása az anyaság, megtermékenyítse és megvédje. A nő testfelépítéséből adódóan képes az élet fogantatására, de ehhez szükséges, hogy a férfi mellette férfi legyen. A meddség, amelynek egy része pszichés eredetű, ma minden 5. párt fenyeget. A nő akkor mer elfogadni egy ilyen „kiszolgáltatott” állapotot, ha a férje mellette férfiként van jelen. Sok nő tudat alatt érzi, hogy a választott férfi mellett nincs biztonságban. A nőnek biztonság kell.

A férfi és a nő számtalan aspektusból megközelítve különbözik: a ciklikusságban,

agyműködésben, gondolkodásmódban, impulzivitásban, a férfi analitikusan gondolkodik, a nő intuitívabb.

FÉRFIAS VALLÁSSÁG

Hol vannak a férfiak a templomokból? A női vallásosság más. A férfi szeretne férfiasan vallásos lenni, az Isten felé is férfi lenni. Ebben különböző gyakorlatok is segíthetnek. pl. a férfiaknak minden évben legalább egy hétig kötelező lenne gyalogolni, zárandokolni a családjáért, feleségéért. Milyen a férfiak bűjtje? A buddhisták, iszlámhívók bűjtje sokkal komolyabb, mint az európai emberé. Nálunk a férfiak úgy bűjtölnek, mint egy nő, vagy egy gyerek. Magyarázatokat keresünk arra, hogy a teljes bűjtöt miért nem tudjuk megélni (üzemi konyhán étkezés, betegség stb.). Amilyen elszántsággal vette föl Jézus a keresztyét, ugyanolyan elszántsággal kellene bűjtölni a férfinak is.

Továbbá, amikor az egyháznak segíteni kell, a férfiak, férfiasan álljanak hozzá a munkához, így fejezve ki hálájukat az Isten-

nek a családjukért, munkájáért. Ez egy férfias köszönet.

A férfiaknak segíteni kell, hogy az Isten felé is férfiak legyenek.

AZ APAI, ANYAI SZERETET KÜLÖNBÖZIK EGYMÁSTÓL

A gyerek akkor fog egészséges férfivá és nővé fejlődni, ha az életben megtapasztalja azt a két féle szeretetet, amit apa és az anya ad. Az anya „megőrizz, vigyáz rá, átölel, feltétel nélkül szeret”. Az apa dolga az, hogy az anya öléből kiemelje a gyermekét, elindítsa a férfiasság útján, hogy tudjon döntéseket hozni, vállalja a kockázatot, döntésének következményeit. Sajnos sokszor azt látjuk, hogy a gyermeknek két anyja van. Ha az apa ugyanígy szeret mint az anya, akkor olyan fiatal nevel gyermekéből, aki csak ül a tévé előtt, nem akar valaki lenni, teljesíteni, évekig udvarol, és mégsem tudja eldönteni, hogy elvegye-e feleségül a barátnőjét vagy nem. Egy férfinak két-három év elegendő ehhez a döntéshez. A férfi kevesebbet beszél, beszé-

Dr. Papp Miklós atya

de már döntés. Ezért a férfitől elvárja az ember, hogy igenje igen, a nem, az nem legyen.

Az Isten is így szeret bennünket: átölel, feltétel nélkül szeret ugyanakkor követel és sürget. A szeretetnek a követelő, sürgető oldaláról kevesebb szó esik. Krisztus szeretete sürget minket. Amikor imádkozunk, arra kell figyelni, mi az, amiért engem átölel feltétel nélkül, és mi az, amire sürget.

Örömhír Szerkesztőség

FÉRFIVÁ VÁLÁSOM LEGKORÁBBI EMLÉKEI

(Igaz történeten alapul)

Falusi gyermekként láttam meg a napvilágot. Nyiladozó értelmemet a természet, a barázdák monoton egymásutánisága is csiszolta, fényesítette, úgy, mint amikor a gazda megpihenve a kaszálásban, a kaszakövet egyenletes lendülettel végighúzza a penge mindkét oldalán élesítve azt. Így, szépen, lassan, a dolgozó hétköznapok ritmusában egyre tisztább gondolatokkal, élesebb látással, az életre, férfivá nevelődtem.

Néhány évtizeddel ezelőtt, amikor még a falusi nép egész nap a földeken dolgozott, napjának nagy részét a természetben töltötte. Otthon, a ház körül élő állatok osztották be az ember idejét, és mint ahogy a „határba” (így nevezték az otthontól távol eső szántóföldet) is kivittek bennünket már egészen kisgyermek korunkban, hogy valami hasznunkat vegyék, úgy az állatok gondozásából is kivittük a részünket, mert minden dologra kézre szükség volt.

A mi házunk táján is volt háziállat bőven. Nekem két kisbáránnyól is gondoskodnom kellett, azokat édesapámtól kaptam, minden bizonnal azért, hogy megtanítsam a felelősségre. Kizárólag nekem kellett etetnem a bárányokat, mert mindkettő az anyém volt. Már akkor megtanultam mekkora felelősséget jelent ez.

A portánkon a csibéktől kezdve az igazán férfias jószágig szinte mindennel megis-

merkedhettem. A nagyobb tiszteletet kivívó állatok az istállóban sorakoztak: ló, tehének, és két jól megtermett 6 mázsás bika. Édesapám soha nem kért tőlünk olyan feladatot, amit ne tudtunk volna megoldani, átlátta a képességeinket, mérlegelt, tisztán, egyenesen, világosan elmondta, hogy mit kell tenni, amit azonnal megértettünk, és nem vontuk kétségbe annak értelmét.

Egyik alkalommal, lehettem úgy 5-6 éves, igen komoly feladatot bízott rám. Emlékezetem szerint a férfias bátorság mezejére életemben először akkor léptem, ami mind a mai napig élesen él bennem. Édesapámnak az otthonunktól távol eső dolga akadt, és nem tudta megitatni az állatokat. Édesanyám ugyan otthon volt, de a bikák itatása csak férfiember feladata lehetett. Maradtam én, mint férfi, a magam 5-6 évével. Az istállóban a két 6 mázsás bika úgy állt egymás mellett, mintha össze lettek volna ragasztva az oldaluknál fogva. Megitatni pedig csak úgy lehetett őket, ha a gazda határozottan rácsapott mindkettő hátsójára a villa nyelével, mire azok szétváltak és be lehetett menni közéjük a vödör vízzel.

Az egyik nap édesapám rám bízta a bikák megitatását. Természetesen mindezt ő naponta többször is megtette, így kétség nem merült föl benne, hogy bajom eshet. A bikák is ismerték már a villa nyelét...

Félelemre nem emlékszem már, szerintem fel sem fogtam mit bíztak rám, és arra

sem, hogy édesanyám tiltakozott volna édesapám hajmeresztő ötlete ellen. Mert ez egy feladat volt, amit ő alaposan átgondolt, és abban is biztos volt, hogy végre tudom hajtani. Miután bemutatta, megvárta, amíg én is teszek egy próbát, aztán elment a dolgára. Olyat kért tőlem, ami ő már előtte százszor kipróbált, és tudta, hogy nem eshet bajom, a félelmemet pedig nekem kellett legyőznöm, de édesapám határozottsága, ereje, engem is megerősített.

Természetesen megittam a bikákat annak rendje-módja szerint, igaz, hogy a villát is alig bírtam megemelni, a bikákra rácsapni pedig végkép nem ment, de hozzájuk ért, és a bikák már tudták, hogy ez mit jelent. A 10 literes vízzel teli vödör felemelése sem volt könnyű feladat, azt, magam előtt két kézzel a lábam között fogva, nehézkesen lépkedve sikerült bevinni a két 6 mázsás bika közé...

... A gyermekből felnőtt lett, és most rajtam a sor, hogy átadjam azt a tapasztalatot, hogy nem a félelem az igazi erő, hanem a bátorság. Lehet, hogy a ránk nehezedő teher olykor meghaladja erőnket, de ha összeszedjük magunkat sikerül megoldani a feladatot, az élet nagy feladatait, mert Isten erre teremtett bennünket, férfiakat. Akkor győztesek lehetünk, férfiasan győztesek, és meg tudjuk tanítani fiainkat az élet jó és nagy fogásaira, ott belül, a szív mélyén, a lélek erejében, a szeretet szolgálatában.

bká

EGY NAP A SZERZETESEK KÖZÖTT

A Megszentelt élet napja alkalmából február 18-án, szombaton Fiatalok és szerzetesek találkozója címmel lelki napot tartottak a borbányai Kamillianus rendházban.

P. György Alfréd házfőnök, a buzgóbbakat már péntek délután fogadta a kolostorban. Az érdeklődők a pénteki napot csendes napként élhették meg, Alfréd atya elmékedéseit hallgathatták és a kamillianus szerzetesek mindennapi életébe is bepillantást nyerhettek.

Szombatra számos fiatallal bővült a szerzetesi lelki nap iránt érdeklődők száma. A fiatalok az ország több pontjáról érkeztek Borbányára, többek között Pécsről, Budapestről, Debrecenből és Nyíregyházáról.

A lelki napon több szerzetesrend képviselői is részt vettek, pálos rendi atyák, kamillianus atyák, kamillianus nővérek és a segítő nővérek is. A fiatalok a pálos atyák tolmácsolásában tanúságtételeket hallgathattak meg. Majd a fórumban mindenkinek lehetősége nyílt arra, hogy feltegye kérdéseit a szerzetesek és szerzetesnők számára. Így megtudhatták hogyan telik egy szerzetes napja, milyen habitus viselnek, milyen nehézségekkel kell szembenézniük és kiknek próbálnak meg segíteni.

A lelki nap csúcspontja és záró akkordja a délután három óraker kezdődő szentmise volt. Igazán szép lelki élményt jelentett, hogy a szentmisét a vendég szerzetes atyák együtt celebrálták. A szentmisén a Roll keresztény együttes zenélt, akik Erdélyből érkeztek erre a jeles alkalomra.

Császár Csilla

KELET – 2012 DEBRECENBEN

Kárpát-medencei Egyetemi Lelkészségek IV. ökumenikus Találkozóját tartották Debrecenben 2012. február 3-5-ig a Szent József Gimnázium, valamint a Svetits Intézet épületében.

Csordás Gábor, debreceni római katolikus egyetemi lelkész, püspöki titkár elmondta, a találkozó célja, hogy összegyűjtse az egyetemistákat a Kárpát-medence különböző város-aiból azért, hogy tapasztalatokat cseréljenek a közösségeik működéséről, a sikeres kezdeményezésekről, együtt gondolkodjanak az egyetemi lelkészekkel a magyar ifjúságpasztoráció jelenéről és jövőjéről, ötleteket adjanak az új irányok kijelölésében, és nem utolsó sorban megismerkedjenek egymással.

A debreceni hétvégére Soprontól Brassóig mintegy 140 diák látogatott el. A keresztény értelemben vett szórakozás, városnézés mellett a három nap központi gondolataként az imádkozás elméleti, gyakorlati vonatkozásaival, mélységeivel ismerkedhettek meg a fiatalok.

A gazdag programot kínáló találkozón elsőként Kocsis Fülöp hajdúdorogi püspök köszöntötte a diákokat. A görög katolikus püspök bemutatta a fiataloknak a görög katolikus imádságot „A szokásos kezdet” című imával. Fülöp püspök többek között kiemelte: imádságunkat mindig a Szentlélek vezeti, ezért a görög szertartásban minden egyes alkalommal

először a Szentlelket hívják segítségül. A Lélek nélkül nem tudjuk, hogyan imádkozunk helyesen.

Másnap Felföldi László debreceni plébános elmélkedett az imádságról, amely során kiemelte az Isten és az ember közötti kapcsolatot a Teremtéstől kezdődően egy-egy szentírási résszel szemlélítve. A plébános összegzőképpen elmondta: az ember az Isten szeretete által ember.

A három nap során szentségimádást is tartottak a fiatalok, majd a záró szentmisén Bosák Nándor főpásztor szólt a fiatalokhoz a Svetits Intézet Szent Kereszt kápolnájában. A főpásztor homíliájában kiemelte: az emberi élet viszontagságos, sokszor kilátástalan, de Isten segítségével kitágul a horizont, és minden könnyebbé válik. Isten áldása nélkül hiábavaló minden fáradozásunk.

Kovács Ágnes

	MEGFEJ-TÉS 2.	gyógy-növény	páros évek!	MEGFEJ-TÉS 3.	félig gond!	párosan győz!	gól nélküli döntetlen	vég nélküli: akkor!	névelő	retteg	részben bepólyál	némán elrak	személyes névmás	női becenév	MEGFEJ-TÉS 4.	egyik szülő	átmérő	pálya-udvar	étel-ízestítő	többes szám jele
MEGFEJ-TÉS 1.																				
szellemi sportot űzők								végtelen képregény liter									paripa igekötő			4.
juttat, nyújt			római 1 páratlan gond!		a csalogány	erdélyi község	nyíróesz-közök vén						fogyassz vizet névelő						alábbhagyott a lelkesedés	
ország-határ-rész!								össze-keverve aszalta!	foszfór	nem ide	végtelen lakható!	sír								
MEGFEJ-TÉS 5.								.. vilmos pátriárka					ak! átförmálódik		EVÓOR	kiss... Kate Denijs... zenetört.				
kettős betű			halaszthatatlan						állókép múlt jele					érem sugár						
földön-kívüli			fél zloty! ribonukle- insav				puszta-rész sem ezt					olasz megye hidrogén								
csapdát állít									azt a személyt	feltéve darált			szaladva beszéd istennel				találat oxigén		hidrogén üres van!	
többes jel	kenőcs	csak egy												...a lelke mindennek múlt, jelen,						
Rózsa Sándor			Nők lapja emlékrész			azonos mgh.			összevisz-sza ömlik! igekötő							páros busz!	szintén ne	tárgy-rag páros szűr		
azonos mgh.						zorro	égtáj röv.	császár volt liter												múlt idő jele
azonos msh.						nem nyárit						municiót								

A NÉPMESE AZ ÉLETBEN VALÓ ELIGAZODÁST SEGÍTI

A népmeséket évszázadok kollektív tudata csiszolta, a mesélők mindig belehelyezték a történetbe a felgyülemlett tapasztalatokat – mondja Antalfai Márta pszichológus, meseterapeuta, a Lelki Egészségvédő Alapítvány elnöke, „A női lélek útja mondákban és mesékben” című kötet szerzője.

– *A mese a mai köztudat szerint a gyerekeknek szóló szórakoztató történet.*

Mi, meseterapeuták viszont az ellenkezőjét állítjuk. A népmeséket a felnőttek találták ki, felnőttek mesélték felnőtteknek, a felnőttek világában működött: a mesékben rejlt szimbolikus történetek tanácsot adtak az ember saját életéhez. A felvilágosodásnak köszönhetően aztán a mese kiszorult a felnőttek világából és átkerült a gyerekek világába, ami egyenes következménye volt a ráció, az ész túlhangsúlyozásának. A meséknek viszont van egy olyan tulajdonsága, hogy az egész személyiséget érintik, nem csak a rációt, mivel bennük sűrűsödik az egész élet. A mesébe foglalt áttételes üzeneteket pedig sokkal nehezebb a rációval megközelíteni. A gyerekek viszont még benne élnek abban a teljességben, amiben nincs túlhangsúlyozva az ész, még hozzáférnek azokhoz a kincsekhez, amelyek a személyiség mélyén rejlenek. Ezért tudnak annyira rezonálni a mesékre.

– *Hogyan egyeznek a valósággal a népmesék csodás elemei?*

A sárkánnyal, óriással vagy boszorkánnyal való megküzdés gyakori fordulata a meséknek. Ezek a mesebeli lények, mint szimbólumok az élethelyzetekkel mutatnak analógiát. A férfihősök erősebbek, bátrabbak, jobbakké lesznek az akadályt, nem egyszer veszélyt jelentő mesebeli lényekkel való megküzdés által. Egy-egy próbatétel előtt elhangzik, hogy „egy életem, egy halálom, megpróbálom”, ami mutatja az elhatározást, az energiák egy célra történő összpontosítását, majd kreatív úton történő felszabadítását. Másrészt a sárkány szimbolizálja a még formátlan belső energiákat, illetve azon erőket, indulatokat, megfoghatatlan

félelmeket, amelyekkel úgyszintén meg kell küzdeni. Előfordul, hogy úgy reagálunk valamire, mint egy sárkány, pedig alkotó módon is felhasználhatnánk az energiáinkat. A sárkány legyőzése szimbóluma lehet az önuralomnak.

– *Miért fogékonyak a gyermekek a népmesére?*

A gyerekek még benne élnek a valóság teljességében. A mai ember gondolkodása alapján ez a gyermeki valóság mitikus. A misztikusok viszont tudják, hogy van egy olyan világ, egy olyan teljesség, amit mi felnőttek már egyre nehezebben ragadunk meg. A gyerek viszont még közel áll hozzá, mert személyisége még nem differenciálódott, s még nem specializálódott egy, vagy néhány irányba. A gyermek „mitikus világa” sokkal valóságosabb, mint gondolnánk, közelebb áll a valósághoz, mint amiben mi élünk minden nap, mert mi a valóságnak csak egy-egy szeletére koncentrálnak, és ha ebben a részletben benne ragadunk, akkor el is torzulhatunk. A mesék legnagyobb hatása, hogy a részből az egészbe, a teljességbe visznek vissza bennünket.

– *A posztmodern kor egyik jellemzője az erkölcsi relativizmus, ami szemben áll a népmesékben megtalálható univerzális erkölcsi alapelvekkel.*

Nagy örömmre valóban tapasztalható a növekvő érdeklődés a népmesék iránt, bár azt nem mondanám, hogy reneszánszukat élék a népmesék. Külön örülök annak, hogy a pszichológiában is tapasztalható ez: egyre több népmeséssel, meseterápiával kapcsolatos képzés, tanfolyam van pszichológusok, pedagógusok, szociális munkások számára. Nyugaton sokkal gazdagabb a népmesékkel foglalkozó pszichológiai szakirodalom, mint itthon. Szomorú viszont, hogy rengetegen nőnek fel úgy, hogy nem találkoznak a mesével. Egyszer egyetemistáknak tartottam workshopot, és kiderült, hogy a társaság fele sosem hallgatott meséket, maximum látta a tévében a Bamberit. Sokukat érdekli a mese, de nem volt olyan élményük, hogy este meséket hallgathattak volna.

– *Ez miért veszélyes?*

Aki mese nélkül nő fel, annak a lelke kiszikkad, elsvatagosodik. A mese felszabadítja a bennünk lévő képességeket, lehetőségeket. Sokszor kerülnek a terápiás csoportjaimba olyan fiatalok, akik mindig ötosk voltak mindenből, bármit teljesíteni tudnak, de nincs életcéljuk, nem tudják milyen hivatást válasszanak. Megfeleltek az el-

várásoknak, de nincs bennük, hogy ők apává, anyává szeretnének válni. Nem fedezték fel magukban a férfi és nő alapvető értékeit, amelyek ott vannak a mesékben. A szülők minden napra csináltak nekik különórát,

és nem hallgatták meg, ők mit szeretnének, mindent csináltak, de nem tudták, hogy mit akarnak. A Kincskereső kisködmönben Gergő gazdag akar lenni az Aladdin-mesék hatására, és kap egy ködmönt, amiben van egy tündér, aki teljesíti a vágyait. Sok küzdelem után rájön, hogy a szívében vannak a kincsek. Ma sokan úgy nőnek fel, hogy fogalmuk sincs a szívük vágyáról.

(Részlet: Szilvay Gergely/Magyar Kurír)

EGYHÁZMEGYEI IFJÚSÁGI IRODA TERVEZETT PROGRAMJAI:

1. Debreceni Ifjúsági Találkozó (DIT):

Idén április 14-én kerül megrendezésre ez a nagy múltú találkozó. Új arculatot öltve, számos érdekes és tartalmas programmal várjuk a fiatalokat.

2. Lelki nap Máriapócscon:

Szeretettel hívjuk azokat a fiatalokat, akik lelkiileg is fel szeretnének tölteni a nyári folyamán. Erre kiváló alkalom az egyházmegyei búcsút megelőző napon megrendezésre kerülő Lelki nap. *Időpont: július 28. szombat 15:00*

3. Egyházmegyei ifjúsági gyalogos zárandókat:

Ebben az évben Máriapócsról Nagyváradra zárandokolhatnak az érdeklődők.

16-30 éves korig várjuk a jelentkezőket.

Időpont: július 29-augusztus 4.

Bővebb információ és jelentkezés Gerbes Józsefnél.

Tel.: 06-30-292-02-20

E-mail: ifi.iroda.dnyem@gmail.com

Harangodi gyereknep: Május 19.

Várjuk azokat az általános iskolás korú hittanos gyerekeket, akik sok színes és szórakoztató program keretében szeretnének eltölteni egy napot.

Bővebb információ és jelentkezés Kardos György bitoktatónál. Tel.: 06-30-527-36-21

Kedves Gyerekek!

A helyes megoldást a következő címre küldjétek: Nagy Lászlóné + 4243 Téglás, Dégenfeld u. 32. margitnagy83@gmail.com

Előző számban megjelent rejtvény helyes megfejtéséért (Az emberi erények és a keresztény szeretet iskolája) könyvet nyert: Cseri Veronika (Hajdúszoboszló) és Máttyók András (Polgár). Gratulálunk a nyerteseknek!

ACES-PROJEKT

Környezetvédelmi együttműködés
a Szent Józsefben

A debreceni Szent József Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium a nagyváradi Don Orione Liceummal közös ACES elnevezésű pályázaton – amelynek meghirdetője az ERSTE Alapítvány volt – a diákok környezettudatos nevelését, a határmenti interetnikus kapcsolatok fejlesztését, elmélyítését valósítja meg.

A projekt nyitányként mindkét intézmény egy-egy fát ültetett. Novemberben a váradi fiatalok jártak Debrecenben, ekkor egy tanút látogatott meg a csapat, ahol a természetes életmód és környezetkímélő gazdálkodás lehetőségeivel ismerkedhettek meg. Decemberben a fiaink voltak Nagyváradon, meglátogatták az ottani diákok iskoláját. Megismerték a termálvíz – hatékony és környezetkímélő – fűtési rendszert. A pályázat érdekessége, hogy a közvetítő nyelv az angol, így diákjaink jól kamatoztathatják megszerzett nyelvtudásukat. A környezetvédelem azonban nem csak elméleti tudást és ismereteket jelentett: a tél beköszöntével a madarak kerültek a figyelem középpontjába: a hideg, fagyos, havas hetekben az iskola számos pontján madáretetőket, fészkeket állítottak a fiatalok, az épületet saját kezűleg hajtogatott origami madarakkal díszítették fel, iskolánk lelki vezetője, Köbli Tamás OP arya pedig Szent Ferenc alakját idézte meg. A „Bird-day” egy madárfotó pályázattal zárult.

A pályázat keretén belül az egyházmegye más intézményei, illetve a plébániák érdeklődő diákjai számára mutattunk be egy projekt-nap keretén belül természettudományos kísérleteket a projekt támogatásával beszerzett környezetvédelmi mérőeszközök segítségével. A záró találkozó programja a Kárpát-medencei természeti kincsek egyik legértékesebbje a víz állt a középpontban. A határmenti közös gondolkodás a tisztai ciánszennyezés katasztrófájának értékelésétől, a helyi vízminőség megvizsgálásán át a víz szakrális jelképként való értelmezéséig vezetett a konkrét problémáktól egy magasabb rendű szemlélet elsajátításáig.

dr. Bódis Zoltán igazgatóhelyettes
Szent József Gimnázium és Kollégium

KERESZTÉNY SZÓKINCST NYELVVIZSGÁN?

Budapest, Pécs, Szeged, Gödöllő és Nyíregyháza mellett 2012-től a debreceni Szent József Gimnázium és Kollégium és a Debreceni Református Kollégium Gimnáziuma és Diákotthona – együttműködve a Debreceni Református Hit tudományi Egyetemmel – is bekapcsolódik nyelv tanárai révén abba a nyelv vizsgáztatói programba, amely a diákok számára lehetőséget teremt az egyházi szókinccsből, a keresztény kultúrkörből tehető kétnyelvű, háromszintű államilag elismert szaknyelvi nyelv vizsga megszerzésére angol és német nyelvből.

Az alábbiakban Gáti Magdolna, a Szent József Gimnázium tanára beszélget dr. Kelemenné Farkas Mártával a Károli Egyetem Idegen Nyelvi Lektorátusának vezetőjével.

Ebben az esztendőben 5 éves születésnapját ünnepelte a theolingua, hogyan született meg a nyelv vizsga, kinek az ötlete volt, milyen indíttatásból?

Először az Európai Unió pályázatunkon nyertünk egy nagyobb összeget, egy egyházi szaknyelvi tananyag elkészítéséhez angol, német, francia és olasz nyelven, utána pedig egy következő pályázat segítségével egy alapfokú és egy középfokú nyelv vizsgára készítettünk anyagot. A második pályázat után megkoronáztuk mindezt egy nyelv vizsgával, ekkor ástuk bele magunkat abba, hogy mit is jelent az, hogy egy nyelv vizsgarendszert kitalálni. 3-4 évbe került, míg sikerült kidolgozni.

A felekezetekre mennyire van tekintettel ez a vizsgatípus?

Nemcsak vallásokra kérdez rá, hanem a keresztény felekezetekre is. Alapvetően keresztény felekezetekről van szó. A tananyagaink úgy készültek, hogy amilyen nyelvből indul a vizsgázó, a tananyag olyan országnak domináns vallásaiból áll össze.

Például az angol tananyag protestáns és ang-

likán, az olasz, a francia a katolikus szókinccsel foglalkozik. A német evangélikus és katolikus is, de mindegyik tekintettel van a másikra is. De ha a vizsgázó pl. az angol vizsgán lekipásztort mond, akkor érzékeljük, hogy evangélikus vagy református. De a nyelv vizsgán tudni kell, hogy a pap az a katolikus, a lekipásztort a protestáns felekezethez tartozik. (a nyelv szerint) Vagy pl. a protestáns gyülekezetek csendes napot, a katolikusok lelkigyakorlatot tartanak. Tudni kell. A közös szókinccset a Biblia adja. A vallási élet etikai oldala, a diakónia és hit alapvető kérdései felekezettől függetlenül.

Általános és szaknyelvi nyelv vizsgáról beszélünk. Lehet-e azt mondani, hogy ez a vizsga nehezebb? Hogyan viszonyul ez a vizsga az általános tudáshoz és a szakszókinccs közös összetételéhez?

A vizsga ugyanolyan nehéz mint minden nyelv vizsga. Itt meg kell különböztetnünk a nyelvtudást és a szakszókinccset. És természetesen figyelembe vesszük a tudásfokozatot (alap-, közép-, felső fok). Ez közös a többi a nyelv vizsgával. De bizonyos a vizsgázó által ismert megélt, tanult, háttérinformációkba ágyazva, ez a szaknyelv.

Kiknek ajánlja ezt a vizsgatípust?

Közoktatásban, felsőoktatásban tanuló diákoknak, teológusoknak, lelkészeknek, a média olyan szereplőinek, akik egyházi kérdésekkel foglalkoznak. Hasznos az idegenvezetőknek is, szociális munkásoknak és minden olyan laikusnak, akiknek nyelv vizsgára van szükségük, aki diplomázni és PhD-fokozatot akar szerezni, és ezen a területen otthon van.

Mondhatjuk, hogy a theolingua az egyház szolgálatában áll?

A közelmúltban tartott 5 éves születésnapunk alkalmából éppen ez volt a konferencia címe, hogy „A theolingua mint szolgálat”, és ezt mi így is gondoljuk. Hiszen idegen nyelven is műveltnek kell lenni, ha egyházi területen dolgozunk, szolgálunk vagy oktatunk.

Gáti Magdolna tanár

REFERENCIAISKOLA LETT A SZENT JÓZSEF GIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM

A referenciaértékű működési és pedagógiai gyakorlattal rendelkező közoktatási intézmények – intézményi fejlesztési tervük alapján – felkészülnek nevelési-oktatási gyakorlatuk továbbadására, elterjesztésére, megismertetésére, illetve ezzel segítik más közoktatási intézmények értékelvű szakmai fejlesztő tevékenységét.

A Szent József Gimnázium „naturainrebus” című pályázata 3 993 118 Ft összegű támoga-

tást nyert, amellyel elképzelésüket a média területén szeretnék megvalósítani, ez filmek, riportok, interjúk készítését publikálását is magában foglalja. Ezen kívül a LEGO-robot-programozás is részét képezi a projektnek.

A Szent József Gimnázium Kollégiuma ugyanezen pályázaton belül (TÁMOP) 2 977 500 Ft összegű támogatást nyert el. Ennek érdekében úgynevezett „Jo” gyakorlatokat kellett készíteni a kollégiumnak, melyek a következők:

1. „A teljesség felé” című gyakorlat az ikonfestéssel történő megismerkedést, elsajátítást takarja.

2. Az „Országismereti tanulmányi kirándulás” a történelmi Magyarország kötetlenebb formában történő szélesebb körű megismerését célozza meg.

Daróczy Zoltán, Sziráki László
tanár, projektmenedzser

SVETITS HETEK DEBRECENBEN

(2012. február 13. – március 8.)

A Boldogasszony iskolanővérek (SSND) fenntartásában működő Svetits Intézet hagyományaihoz híven az idén is megrendezte a Svetits-hetet (illetve, ezúttal Svetits-heteket), amely idei koncepcióját dr. Suba Lászlóné Dombóvári Erika és Lukács Katalin tanár dolgozták ki, témája: *Európa kulturális gyökerei az előző esztendő tematikájának szerves folytatása.*

A jelzett témát világították meg tudományosan a jeles előadók: Rubovszky Rita, Hencsei Pál, Puskely Mária, Maróth Miklós, Hegedűs Endre. A „gyakorlati oldalt” a közös mozilátogatás (Jankovics Marcell, Madách: Az ember tragédiája című, animációs filmjének megtekintése), Liszt Ferenc Esztergomi

miséjének meghallgatása, a farsangi multság, illetve a különböző vetélkedők jelentették. No, és persze a gasztró-olimpia, ahol az osztályok főzőcsapatái versenyeztek. A különleges vacsorák elkészítésében Debrecen legnevesebb mesterszakácsai irányították a diákok munkáját. A mediterrán konyha ízeinek elkészítésében Boros László, Tar László, Fehér Gábor voltak a szakmai tanácsadók; az északi ételeket Kovács Sándor, Rózsa Attila, Ivanics

András és Takács Attila segítettek előállítani. A nyugati konyha ízvilágának megalkotásában Mile József, Rédey Attila, Pataki Zsolt, Szatmári János mentorálták a lelkes lányokat.

A három héten át tartó rendezvénysorozat célja: felkeltetni a tanulók érdeklődését a keresztény, s ezen belül a magyar kultúra értékei iránt, segíteni őket olyan látókör kialakításában, hogy képesek legyenek az eseményeket, dolgokat és személyeket mindig a maguk komplexitásában látni.

Az érdekes előadások során többek között Puskely Mária iskolanővér „Európa keresztény gyökereiről” című előadásában azokról a szentekről beszélt, akik a keresztény kultúra megteremtői voltak földrészünkön. Többek között Szent Benedek, Európa fővé-

dőszentje kapcsán kiemelte, a bencés szellem jelenti egész Európa kulturális alapját. Az európai kultúra klasszikus gyökereiről beszélt Maróth Miklós. Az ókor valóságos kulturális génbank – mondta, amely nélkül a keresztény kultúra sem születhetett volna meg.

Gratulálunk a Svetits Intézet minden tanárának és növendékének, és még számos hasonlóan tartalmas, szép rendezvényt kívánunk nekik. *Bérces Mária Klára*

„TEDD A JÓT ÉS BESZÉLJ RÓLA!”

E mottó szellemiségében régiós konferenciára gyűltek össze a Keresztény Értelmiségi Szövetség keleti régiójának képviselői januárban Nyíregyházán. A rendezvénynek a római katolikus főplébánia adott otthont, ahová Debrecen, Miskolc Sajószentpéter, Nyíregyháza, Újfehértó és Baktalórántháza Készvezetői és küldöttei jöttek össze. Dr. Osztie Zoltán atya, országos KÉSZ- elnök bevezető gondolatai után a csoportok képviselői mutatkoztak be, ami egymás jobb megismerését szolgálta. A képviselők mellett jelen voltak még a civilszervezet munkáját segítő plébános atyák is.

Míg az elmúlt évben a fő feladatok a „Civiltörvény” köré csoportosultak, addig 2012-ben az „Új evangelizáció” válik a legfontosabb feladattá. A fentiekén túl, a helyi csoportok közötti együttműködés erősítése, a történelmi régiók jobb megismerése, a helyi önkormányzati testvérvárosi kapcsolatok feltárása, az ökumenikus vallásturizmus fejlesztése, az egyházi közösségek, szervezetek jobb megismerése, a velük való hatékonyabb együttműködés.

Az új evangelizáció mondanivalója örök értékű és érvényű: Krisztus személyes közvetítése. Egy olyan misszió, amelynek során az egyre több Krisztus-követő ember számára bizonyosodnak, a jó nem választható, hanem kötelező. Vagy, hogy a család nem egy

„KIS KÖZÖSSÉG, NAGY GONDDAL – KÉKCSE.”

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében Kisvárdától 7-km-re található a mi kis falunk, Kékcse. Egyszerű dolgos emberek élnek ebben a faluban, akik számára fontos a hit, a lelki élet.

A római katolikus egyházközség nevében szeretném felhívni az olvasók figyelmét a mi kis közösségünkre. Gyönyörű szép 1833-ban épült késő barokk stílusú római katolikus templomunkban Jézus arcképét ábrázoló ólomüveg ablak és Szent Lászlót megjelenítő oltárkép található. A történelem eseményei – az I. és II. világháború – templomunkat is megviselték, nagyobb felújítások 1957-ben és 2004-ben történtek. Kb. 15 éve új plébánia épült. A legutóbbi felújításkor a tetőszerkezet átfestésére, külső és belső renoválásra került sor. 2010-ben pedig a csapadék megfelelő elvezetésére volt szükség.

Összefogással sok problémát megoldott már a mi kis községünk és a képviselő-testület, de elfogyott az egyházközség pénze. A gazdasági válság mindenütt megmutatkozik. Csupán a fenntartás költségeit tudjuk kifizetni. A mi kis közösségünknek a legnagyobb gondja, hogy a több mint 100 éves harmónium elromlott, nem lehet megjavíttatni, új hangszerre pedig nincs pénz az egyházközségnek.

Kérem a kékcsei római katolikus egyházközség nevében azokat, akik tudnának templomunk részére felajánlani egy kisebb orgonát, felajánlásukat jelezzék. Előre is köszönjük.

Tel.: 06-45-468-274; 06-70-570-90-11

Levél cím: Puskás Lászlóné – kántor

4494, Kékcse, Fő u. 7.

E-mail: valesz70@freemail.hu

Puskás Lászlóné kántor

alternatív dolog, hanem a jövő társadalmának továbbra is nélkülözhetetlen alappillére! Krisztus személyes közvetítése, az „örömhír”, az evangélium közvetítése valósul meg az emberek felé a keresztény média kiszélesítésével, az új, modern média-eszközök segítségével.

Keresztes Dénes, országos elnökségi tag, régiós elnök többek között elmondta, hogy megalakult a Civil Egyeztető Fórum Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szervezete, amelynek alapító-tagjaként mondhatja, a jövőben közös programok és feladatok várnak ránk.

*Némethné Csabák Éva
a baktalórántházi csoport elnöke*

SZAKMAI NAPOK CSAK KÁNTOROKNAK NYÍREGYHÁZÁN

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyében szolgáló kántorok részére Szakmai Napok továbbképzés kezdődött 2012. február 25-től Nyíregyházán, a Szent Imre Gimnáziumban. A Szakmai Napok rendezvényét Bosák Nándor, az egyházmegye püspöke nyitotta meg.

A főpásztor megnyitó gondolataiban elmondta: a 2013-ban is folytatódó kántor-továbbképzés részét képezi a 2012 októberén meghirdetésre kerülő Hit-évnek. XVI. Benedek pápa a Hit-évet a II. Vatikáni Zsinat megnyitására 50. évfordulójára rendeli el a hit örömeinek és erejének elmélyítése céljából.

A keresztény életünk lényeges része az Isten dicsőségét és az emberek megszentelését szolgáló liturgia, közösségi szolgálat, ahol mindenkinek megvan a maga szerepe. A püspök atya kiemelte, a liturgikus szolgálatban fontos az egymásra hangoltság. A kántor a liturgikus szövegek, imádságok szépségéért felelős. Neki is hívó emberként szívvel-lélekkel kell részt vennie a szertartáson, hogy ne csak a külső dolgokra figyeljen, hanem

ő maga is imádkozza azt, figyeljen a minőségre. Mivel a liturgia az emberek megszentelődésére is szolgál, ezért a kántor úgy végezze feladatát, hogy a jelenlévőket is vezesse, irányítsa. A szép és méltó liturgiának fontos eleme – ha nem is egyedüli – a liturgikus ének-zene, a liturgikus énekkultúra. Ez segíti a híveket, hogy megértsék, átéljék azt a misztériumot, amelyet ünneplünk, és abba tevékenyen bekapcsolódjanak.

A Szakmai Napok célja, hogy a liturgikus ének-zene, a liturgikus énekkultúra az új evangelizációs feladatot minél hatékonyabban szolgálja, feladata, hogy segítse a hívek vallásos életének elmélyítését.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyében szolgáló kántorok előképzettsége a legkülönbözőbb szintű. Így a zenetanárok közreműködésével felépített előadások és gyakorlati foglalkozások, a szintfelmérés után osztott csoportokban történnek, hogy mindenki a maga szintjéről minőségibb, magasabb szintre jusson, így a zenei ismeretekben, a liturgikus énekanyagok megszólaltatásában is. A szervezők továbbá hangsúlyt fektetnek arra is, hogy bővüljön a kántorok meglévő énekkönyvtára, tanulják meg a közösségi énekkönyvet, valamint hogyan kell egy éneket betanítani, próbálni.

Kovács Ágnes

KOLLIBA KÉSZÜLT A KOLLIBAN

Főtt búzából, és különböző édes gyümölcs: mazsola, füge, datolya, aszalt szilva és sárgabarack, méz, lekvár hozzáadásával böjti eledelt, kollibát készítettek a debreceni Szent József Gimnázium és Kollégium diákjai hittanóra keretében. A kolliba Urbán Evariszt görög katolikus iskola-lelkész irányításával készült el, majd fogyasztása előtt Evariszt atya megáldotta.

A hagyomány szerint a kollibát, amit a pap vagy az egyházközség tagjai előzetesen elkészítenek, nagyböjt első hetében pénteken, az Előszenteltek liturgiájának végén a pap megáldja, majd közösen elfogyasztják a hívek. A főtt búza és különböző gyümölcsök és növények keveréke már az V. században a szerzetesek eledel volt, főleg azoké, akik még kenyeret sem voltak hajlandók enni. Ugyanakkor fogyasztása a világi híveknek is ajánlott volt, főként a nagyböjt első hetében.

A kolliba eredete a IV. századra nyúlik vissza, Szent Tivadar nagyvértes tiszteletéhez kapcsolódik. Nagyböjt első szombatján Tíró Szent Tivadar nagyvértesnek a kollibával kapcsolatos csodájára emlékeznek a görög katolikus egyház.

Hitehagyó Julianosz császár Nagy Konstantin fiától, Konstanstól átvette a birodalom irányítását, és Krisztustól elpártolva bálványimádásra adta a fejét. Ezután igen nagy keresztényüldözés kezdődött. A császár nemcsak nyíltan, hanem alattomosan is igyekezett megakadályozni a ke-

resztények számának gyarapodását azzal, hogy titokban szennyezte be őket. Ezért, miután megfigyelte, hogy a keresztények nagyböjt első hetében még a szokásosnál is jobban Istennek szentelik magukat, a város kormányzójának azt adta parancsba, hogy a szokás szerint árusított élelmiszert a köztérrel vigyék el, és pogány állatáldozat vérével meghintett ételt tegyenek a helyére, hogy azt vásárolják meg a keresztények, és a megtisztulásra törekedve is beszennyeződjenek.

Ekkor Tíró Szent Tivadarnak látomása volt, elment a város főpüspökéhez, Eudoxioszhoz, és ezeket mondta: „Kelj föl minél gyorsabban, s gyűjtsd össze Krisztus nyáját, és határozottan

rendeld el, hogy senki semmit se vegyen a piacról, mert az istentelen császár ott mindent tisztátalanná tett az áldozati állatok vérével!” Az zavarba jött, és megkérdezte: „De hogyan tehetnék meg azok, akiknek otthon semmijük sincsen, hogy nem vásárolnak a piacon kirakott áruból?” A szent erre azt mondta: „Kollibával csillapítsák éhségüket!” Azt viszont továbbra is kétségek gyötörték, mert nem tudta, hogy mi az. Miután megkérdezte, hogy egyáltalán mi is ez a kolliba, Szent Tivadar így felelt neki: „Főtt gabona” – mert az eukhaitáknál így szokás azt nevezni.

A kolliba elkészítési módja megtalálható a Hajdúdorogi Egyházmegye honlapján:

http://www.gorogkatolikus.hu/?muv=hir&hir_id=1636

Kovács Ágnes

ORGONÁT SZENTELTEK HAJDÚSZOBOSZLÓN

2012. január 28-án új építésű orgonát áldott meg Bosák Nándor püspök atya szentmise keretében Hajdúszoboszlón a Szent László-templomban.

A szentmisén dr. Krakomperger Zoltán plébános összefoglalta az orgonaépítés krónikáját, majd Dobos Mihály mutatta be a 9 giszteres orgonát. A szentmise végén Kovács Szilárd orgonaművész, a debreceni Megtestesülés-templom kántora adott orgonahangversenyt, amely során gyönyörködhetek a hívek a „hangszerek királyának” hangjában.

A templom korábbi orgonája 1907-ben Soukenik János nagyváradai orgonaépítő mester műhelyében készült 1 manuális és 10 giszteres pnemutaikus kupláda, amely mára már elavult. Ekkor vált elkerülhetlenné egy új orgona elkészítése.

Az új orgonát Paulus Frigyes budaörsi orgonaépítő mester készítette, a munkála-

tok összköltsége bruttó 8 006 000 Ft.

Erre a célra gyűjtést hirdettek meg a templomban. A helybeli és az idelátogató kedves testvérek 3 606 340 Ft-tal járultak hozzá a költségekhez. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága 1 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatást folyósított az orgonaépítésre.

A még hiányzó költségek fedezésére szolgáltak a megtakarítások és az egyházközség saját bevételei (persely, egyházfenntartási hozzájárulás, adományok, amelyek között volt egy Ford Mondeo személygépkocsi is).

Az új orgonát 2011. dec. 9-én szálaltatta meg először és vette át Dobos Mihály, a debreceni Szent Anna Székesegyház kántora.

Örömhír Szerkesztőség

IZRAELI NAGYKÖVET A PÜSPÖKI HIVATALBAN

Kétnapos látogatásra Debrecenbe érkezett február 22-én Ilan Mor, Izrael Állam magyarországi nagykövete. A szeptemberben kinevezett diplomata látogatásának kettős célja volt: hogy bemutassa hazáját, másrészt, hogy megismerje Magyarország jelentősebb városait, intézményeit, cégeit és nem utolsósorba az egyházakat. Ennek szellemében látogatott el a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatalba, a Debreceni Egyetemre, az izraeli tulajdonú TEVA gyógyszergyárba, a zsidó hitközségre, a református püspökségre, ahol tiszteletét tette Bosák Nándornál, Debrecen-nyíregyházi római katolikus püspöknél.

A találkozó során érdeklődött arról, hogy a rendszerváltás után hogyan alakultak az

egyházak lehetőségei. Bosák Nándor elmondta, a demokráciában megteremtődtek a normális mozgás és működési lehetőségek,

ténynek tartja magát.

A kétnapos látogatást a debreceni Barankovics Izraelita Műhely szervezte, amelynek elnöke, Weisz Péter is jelen volt a találkozón. Elmondta, évtizedes barátság fűzi Bosák Nándorhoz, nem véletlen, hogy annak idején a Debreceni Zsidó Hitközség elnökeként Tolerancia díjat adományozott a püspököknek. Az izraeli nagykövet hangsúlyozta, nagyon fontos a vallások közötti megértés és párbeszéd, és felajánlotta segítségét a további együttműködés eredményességéért, sikeréért. A rövid meg-

nem akadályozzák tevékenységükben az egyházakat politikai okokból. Elhangzott, hogy bár még a legújabb népszámlálási eredmények nem ismertek, de az bizonyosra vehető, hogy a lakosság zöme vallásosnak, keresz-

beszélés után Ilan Mor emlékezetes, igen jó hangulatú előadást tartott a Svetits Gimnáziumban, majd látogatását a Dóczy Gimnáziumban zárta Izraelről szóló beszámolójával.

Barna Attila

HELYESBÍTÉS: Az Örömhír 2011. 3. számában a 16. oldalon tévesen jelent meg egy fotó, az nem Sziklai Sándort ábrázolja. A tévedésért elnézésüket kérjük.

AZ ÉLET VÉDELME A II. JÁNOS PÁL INTÉZETBEN

Dr. Leszkovszky Pál OP atya szervezésében a debreceni Szent László plébániához tartozó intézetben tavaly egy előadásorozat kezdődött mely ez évben három nagy sikerű előadással folytatódott.

Dr. Csókay András idegsebész: Vallo-mások (Istenhit, magánélet, idegsebészet)

Mi a különleges Csókay Andrásban? Szakmailag és lelkiileg sokszínű életútját önmaga így jellemzi: „káromkodó orvosból imádkozó orvos lettem”. Kicsapongó élete, szakmai kiégése, értékszavara vezette a feszület elé 42 évesen, mintegy negyedszázados hitbeli kitérő után. Nehéz időket élt át, de nem volt más választása sem a családjá, sem a betegei miatt. Ifjúkori célja az emberekért való értelmes élet, segítség, áldozathozatal volt. Három évig építómérnökként dolgozott, de nem találta meg igazi hivatását. Orvosként tudja igazán önmagát adni. A Rózsafüzér imádkozása hathatósan segíti a gyógyítás újabb és újabb, korszerű módszereinek kitalálásában, kidolgozásában, alkalmazásában, melyek sikeréhez mérnök múltja is vezette. Lelki újjászületése a beteg emberek szenvedéseinek sikeres csökkentéséhez vezetett. Tanúságtévő. Nyíltan megvallja: kitől kapja a kegyelmet az életek megmentéséhez. Emiatt a hazai szakmai körökben nehezen törnek utat módszerei. Példája reménnyel tölthet el bennünket: minden nehézségből van kiút, és ez Jézus.

Dr. Csiba László egyetemi tanár: Az „önvédelmi” orvostan és a klinikai gyakorlat néhány megoldatlan kérdése

A nagyszámú érdeklődő előtt kifejtett gondolatok három téma köré csoportosultak: Hospice szolgálat, minimális tudatosság, orvosi önvédelem.

Az utolsó stádiumban lévő betegek emberhez méltó ellátása nincs megoldva hazánkban. A hospice-szolgálat felállítása adná a megoldást nemcsak az otthonukba visszavágyók számára, hanem azoknak is, akiket az utolsó pillanatig szükséges a folyamatos ellátás, fájdalomcsillapítás miatt 1–2 hónapig szakmai környezetnek körülvennie.

A második témakörben az idegklinikai gyakorlat különös eseteiről beszélt az előadó: azokról a betegekről, akiknek az agya súlyos baleset következtében jelentős sérülést, kiesést, károsodást szenved. A több évtizedes kitarató-ápolás, a folyamatos törődés, a szeretet meghozza a gyümölcsöt, mert ezek a betegek valamilyen szinten felépülhetnek bár mindez sokba kerül a társadalomnak.

A harmadik rész az előadónk által találo- an „önvédelmi orvostannak” nevezett probléma felvetése volt. „Modern” társadalmunkban az orvos-beteg kapcsolat súlyos állapotba került. Nincs meg a nélkülözhetetlen bizalom a két ember között. Gazdasági és újabb jogi problémává silányítják le ezt a kapcsolatot. Az orvos sohasem magányos – állítja Csiba

professzor. Ott van a beteg, az ember, aki bízik benne.

Dr. Téglásy Imre, az Alfa-szövetség elnöke: Méhében él a nemzet

Téglásy Imre az általa vezetett Alfa Magzat-, Újszülött-, Gyermekek- és Családvédelmi Szövetség tevékenységi köréből a megfogant élet védelmével foglalkozott előadásában. Meg akarják menteni a nőket a gyilkosság halálos bűnétől. Nem elítélni kell a teherbeesetteket, hanem felemelni őket az áldott állapot szintjére. Lehajolni hozzájuk megértéssel és szeretettel, segíteni őket az anyasághoz, vagy legalább a szüléshez és utána az örökbeadáshoz. Közülünkben, Konyár-Sóstón nem régen avatták az első közösségi terhesgondozó otthont, ahol testileg-lelkiileg felkészülhetnek a szülésre az anyaságuk miatt elmagányosodó nők. Az előadó bemutatta saját tevékenységüket, amely az említett közvetlen segítséssel kívül a megelőzéssel, felvilágosítással is foglalkozik. Az „alfa-hangok”, a családsegítők telefonon hívhatók (akiket Debrecenben Kocsis Mária képvisel, 30 954-1007). Téglásy Imre itt tartózkodása alatt délelőtt sok fiatallal tudta megosztani gondolatait, akik átértékelték a probléma súlyát és ezért bizakodással töltötték el előadónkat. Az előadások teljes anyaga meghallgatható a plébánia honlapján: www.szentlaszlo.dnyem.hu

Raics Péter

a II. János Pál Intézet igazgatója

ÁTLÉPTÜK AZ 50-ES HATÁRT

Berettyóújfaluban a január 27-én megtartott ünnepi szentmisét követően megalakult a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye 51. plébániai karitászcsoportja.

Berettyóújfaluban Márku János plébános atya kezdeményezésére 9-en határozták el, hogy bekapcsolódnak az Egyházmegyei Karitásztevékenységébe, így jött létre a Szent Angéla Plébániai Karitászcsoport, amelynek csoportvezetője Bagdi Imréné Fekete Anikó, helyettese Koziolné Garabuczi Magdolna, pénztáros Antal Mihályné lett. A karitászigazgató biztató szavait hallgatva megerősödött bennük: jó cél érdekében és jó szándékkal egyesítik szeretetüket, segítve a plébános atyát és támogatva az Egyházmegyei Karitászt programjait. Első feladatuk a Béres cseppek kiosztása lett, amit a nagybőjti élelmiszergyűjtés követett. Örülünk együtt az 50-es szám átlépésének.

EGYÜTT A BABÁKÉRT

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyei Karitászt segítő tevékenysége ez évben is folytatódik. Főként élelmiszer-csomag osztása történik több alkalommal, ehhez kapcsolódik a nagybőjti egyházmegyei élelmiszergyűjtés is, és segítjük többek között a belvízkárt szenvedett családokat, a betegek gyógyszerhez jutását, tűzifa adományozásában közreműködünk, támogatjuk a Dévai Szent Ferenc Alapítványt.

Legutóbb a Drogerie Markt üzletlánc adományaként 187 csomag pelenka került kiosztásra a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyei Karitászt, 19 hátrányos helyzetű gyermek részére. A rászoruló gyermekek nevében is megköszönjük az üzletlánc értékes segítségnyújtását!

Gégény Béla Karitászt igazgató

RÓZSAFÜZÉR-KIÁLLÍTÁS A SZENT ANNA SZÉKESEGYHÁZBAN

Az „Őseink hite” című kiállítás új anyaggal bővült: Orosz Lőrinc prépost-plébános úr gazdag rózsafüzér gyűjteményt állított ki a hívek adományának köszönhetően. Akár van módunk megtekinteni az értékes kiállítást, akár nem, érdemes elgondolkodnunk azon, mi is a rózsafüzér, milyen rózsafüzérek vannak, mióta és kik imádkozták, s miért ajánlja minden jelenésekor Szűz Mária az imák közt hangsúlyozottan a rózsafüzér imádkozását.

A rózsafüzért szoktuk szentolvasónak is nevezni. Nagyon találó, szép mindkét kifejezés erre az évszázadok óta ismert és használt tárgyra illetve a segítségével mondott imádságra. Magyar népünk különösen is szerette, szereti mondani a rózsafüzért. De tudjuk, hogy például a nándorfehérvári győzelmet vívó Hunyadi János minden csatájába magával vitte a szentolvasót.

Boldog II János Pál pápa, aki maga is nagy gyakorlója volt a rózsafüzér imádkozásának, mondta: „A rózsafüzér mondása nem más, mint Krisztus arcának szemlélése Máriával.” A rózsafüzér tehát szemlélődő-elmélkedő imádság. Ugyancsak a nagy pápa kér arra, hogy a rózsafüzér imádkozása közben mélyüljünk el Máriával az emlékezésben, keressük általa Krisztust, váljunk vele Krisztushoz hasonlóvá, és hirdessük vele Krisztust. A rózsafüzér a leghatékonyabb fegyver a gonosz ellen. Talán ezért is van, hogy annyi rózsafüzér-ima létezik. A Jánosy Gábor által szerkesztett Rózsafüzér-imakönyv 54 rózsafüzért mutat be, de ennél is több létezik. Az ő rendszerezésé-

ben 3 típusú szentolvasó létezik: 1.) az ún. hagyományos vagy klasszikus, Domonkos-rendinek is mondott, öt tizedes Örvendetes-, a Fájdalmas- és a Dicsőséges rózsafüzér ötször más-más az titokkal. Ezt egészítette ki II. János Pál pápa 2002-ben a Világosság titkaival. Ennek fajtái az 2.) az egytizedes rózsafüzér (az elnevezés magáért beszél) és 3.) a speciális rózsafüzérek. „Specialitásukban” nem a külső forma a lényeg, hanem hogy kihez/mihez fohászkodunk általuk, kinek/minek a tiszteletére mondjuk az imát, miben kérjük a „névadó” segítségét. Néhány példa: Hétfájdalmú Szűzanya rózsafüzére (a szervita szerzetesek napi imája). Benne Szűz Mária hét fájdalmáról szokás elmélkedni. „Stílszerűen” 7-szer 7 fekete szemből áll, a hetedek

„Benne van ebben a szent dadogásban
Amire szó és gondolat kevés.
Halál van benne és feltámadás van,
Gyereksírás és anyagügyögs.
A kiseded szól így, aki nem beszél még,
És aki már nem: aki haldokol.
Belemondod az emberlét egészét
És mindentől eloldatol.”

(Sík Sándor: Szentolvasó – részlet)

között pedig egy-egy érem van, melyen Mária hét fájdalma található megjelenítve. Bár nem formailag, de speciálisnak mondható az Isteni irgalmasság szentolvasója. Speciális a Magyarság öt-seb-titka rózsafüzér is. Trianonkor hazánk öt sebet kapott, öt szomszéd országba csatolt területei illetve ezek lakóinak elvesztése miatt. Ezért ötszínű ez az egytizedes rózsafüzér. Rajta kettőskereszt függ, és tíz helyett csak öt Üdvözlőgyet kell mondani a „nagy szemekre”,

amelyeket érmék helyettesítenek, rajtuk a magyarság történetében jelentős szerepet játszó személyiségek arcmásával. Speciális a kármeliták rózsafüzére is, és még sorolhatnánk sok más szentolvasót.

A legfontosabb az, hogy imádkozzuk szívből, odaadással minél gyakrabban a rózsafüzért, s akkor Szűzanyánk továbbítja kéréseinket szent Fiához, aki meghallgatja könyörgéseinket. Ámen

Béres Mária Klára

FATIMAI ENGESZTELŐ IMAEST MÁR 18 ÉVE MÁTÉSZALKÁN

1994-ben a Sztamári esperesi kerületben Mátészalka fogadta a Magyarországra érkező fatimai vándorszobrot, ahová másfél napon keresztül az egész területről érkeztek az emberek imádkozni. Ennek emlékére, Miklós Dezső akkori plébános szerzett Fatimából egy Szűzanya szobrot, majd a Räckerti templomban megszervezte, és rendszeressé tette a fatimai engesztelő imaesteket, májustól októberig minden hónap 13-án a jelenések napján, úgy ahogyan az 1917-ben történt Fatimában.

Az engesztelő imaórák azóta is folytatódnak, a rendszeresen érkező 5-600 hívő nemcsak a városból, hanem a környék településeiről, határon túlról autóbusszokkal érkeznek, hogy együtt imádkozzanak. A híveket papjuk is elkísérik, akik bekapcsolódnak a gyóntásba, a rózsafüzér imádkozásba, szentmisébe.

4-5 ÓRÁS IMAÓRA

Az imaest délután 5.30-tól este 10 óráig tart. 5.30-kor népi imádságokkal kezdődik, ezt követi 7 órakor a görög katolikus szertar-

tás, majd 7.30-kor imádkozzák együtt a hívek engesztelőként a rózsafüzért, 8 órakor ünnepi szentmisével folytatódik, amely városi gyertyafényes körmenettel zárul.

Mindenkit buzdítunk arra, hogy lehetősége szerint látogasson el erre a közel 5 órás imádkozásra. Az imaalkalmon részt vevő hívek gazdag lelki élményről számolnak be. A helybeli hívek, és Heidelsperger István plébános nagy szeretettel vár mindenkit a közös imádkozásra.

Örömhír Szerkesztőség

KEDVES OLVASÓK!

Érdekes kis csomagot kaptunk az elmúlt hetekben Ramocsaházáról Kecskés Istvánnétól, amely a Ramocsaházi egyházközségnek a Család évében megszervezett eseményeiről szóló naplót, képeket tartalmazta. Hogy mire sarkallta az egyházközségeket ez a meghirdetett év, azt jól láthatjuk ebből a beszámolóból, amelyből most kiemelünk néhányat.

Családi Szentórát imádkozott 31 család egy éven keresztül havonta egy alkalommal, ez a reggeli felajánló imát, 5 tized rózsafűzért, a Jézus Szíve litánia és a közös esti ima elmondását jelentette a családban. Nagyon szép kezdeményezés.

Értékmentésben vettek részt az egyházközség tagjai, amikor egy családi ház udvarán 91 éve felállított kereszt felújítására adakoztak.

A betegek és gyógyítók országos zarándoklatán vettek részt Máriapócsra, ahol a helyi egyházközség fiataljai idős beteg falubeli testvéreikért gyalog tették meg az utat, egy darabig idősebb testvéreik kíséretében.

Lovaskocsikkal kerekedtek fel az egyházközség tagjai, hogy elzarándokoljanak Máriapócsra, a Pünkösdi búcsúra, ezzel is egy évszázados hagyományt elevenítettek fel a családok.

Minden családból legalább egy fő részt vett Máriapócsra a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye búcsúján az elmúlt évben Gyetkó László káplán atya vezetésével.

7. Családi napot rendeztek augusztusban, ahol szentmise keretében hat évfordulós házaspár újította meg házassági ígéretét. Erre az alkalomra az unokák rajzaikkal köszöntötték nagyszüleit.

Szenes Marianna teljes utazási költségét támogatták Madridba, a Világifjúsági Találkozóra. A kezdeményezés példaértékű. Mariann beszámolót készített az itthon maradt fiataloknak és az egyházközség tagjainak.

Az egyházmegye által meghirdetett **VETŐ előadásorozaton** az egyházközség testületének minden tagja aktívan részt vett.

Harmonikával-furulyával kántáltak ka-

rácsony szent éjszakáján szervezeten, csoportokban együtt a görög katolikus hívekkel, hirdetve Jézus születését, eljutva a református testvéreikhez is, és egymást megvendégelték.

A Napló még számtalan érdekes kezdeményezésről, hagyomány felelevenítésről számol be, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy ezek az események milyen sokat jelentettek az egyházközségnek, a közösség szellemiségének.

Örömhír Szerkesztőség

FILMAJÁNLÓ

A TALÁLKOZÁS

(THE ENCOUNTER)

színes magyar feliratos amerikai dráma, 2010

Rendező: David A.R. White
Szereplők: Bruce Marchiano, Jaci Velasquez, Steve Borden, Aliona Adzinets, Nadia Alexieva

Éjszakai vihar, elhagyott vidék és egy lerobbant buszból készült büfé a semmi kellős közepén. Öt idegen menedéket talál egy el-

hagyott út menti étteremben. Egy arrogáns üzletember, egy magányos nő, egy elidegenedett pár, és egy szokott tini, akikben látszólag semmi közös nincs. Az ide kényszeredetten betérők viszont azzal szembesülnek, hogy az étterem tulajdonosa, a büfés különös módon mindent tud róluk, és egészen megdöbbentő válaszai vannak olyan kérdésekre, amelyeket maguknak is alig mertek feltenni. Érdekes a néző számára, hogy közben a büfés mondja el a személyre szabott megrendeléseket, és fel is szolgálja az ételket...

A film üzenete egyszerű, de annál nagyszerűbb: „Jöjtek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüldítelek titeket” (Máté 11:28). „Uram, te megvizsgálás, és ismeresz engem. Tudod, ha leülök vagy ha felállok, messziről is észreveszed szándékomat. Szemmel tartod járássomat és pihenésemet, gondod van minden utamra. Még nyelvemen sincs a szó, te már pontosan tudod, Uram” (Zsoltár 139,1-4).

Ajánló: Bobán Judit iskolatitkár,
Szent József gimnázium

ÖRÖMHÍR

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Lapja

Impresszum:

Kiadja: a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye
Felelős kiadó: Felföldi László püspöki helynök
Főszerkesztő: Kovács Ágnes
Örömhír Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Varga u. 4.
Telefon: 06-52-530-451, 06-30-240-1482
E-mail: sajtoiroda@dnyem.hu
Nyomda: Rexpo Kft., felelős vezető: Rác János

AZ ISTENI IRGALMASSÁG ÜNNEPE

2000. április 30-án, húsvét második vasárnapján II. János Pál pápa szentté avatta Boldog Faustina Kowalska nővért, és úgy rendelkezett, hogy ez a vasárnap az egész Egyházban az Isteni Irgalmasság Vasárnapja nevet viselje.

Az isteni irgalmasság üzenetének elterjesztésére Jézus 1931-ben ezt kívánta Faustina nővértől: „Készíts rólam egy festményt, úgy, ahogy engem látsz, és ezt írd alá: Jézusom, Bízom Benned! Tiszteletét terjeszd el az egész világon.”

A kép a feltámadt Krisztust ábrázolja, aki kezein és lábain hordozza a keresztre feszítés nyomait.

Átszúrt szívéből két sugár tör elő: piros

és halvány. A halvány sugár a víz, amely a lelkeket tisztítja meg. A piros a vér, ami a lelkek élete.

„Megígérem, hogy mindazok, akik ezt a kegyképet tisztelik, és belőle, mint az Irgalmasság Forrásából kegyelmet merítenek, nem kárhoznak el. Ellenségeik felett győzelmet ígerek nekik, már itt a földön is, de főleg haláluk óráján. Magam mentem meg őket, mint saját dicsőségemet. Boldog, aki ezek árnyékában fog élni, mert Isten igazságos keze nem éri el.”

AZ ISTENI IRGALMASSÁG RÓZSAFÜZÉRE

Öt tizedes rózsafüzér

Bevezetés: Miatyánk... Üdvözlégy... Hisszegegy...

Nagy (önálló) szemre: Örök Atya! Felajánlom Neked szeretett Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak Testét és Véré, Lelkét és Istenségét, engesztelésül bűneinkért és az egész világ bűneier.

Kis szemekre: Jézus fájdalmas szenvedésért irgalmazz nekünk és az egész világnak!

Befejezés: Szent Isten, Szent erős Isten, Szent halhatatlan Isten, irgalmazz nekünk és az egész világnak! (3-szor)

Naponta, három óraker imádkozzuk, a kilencedet pedig Nagypéntektől Irgalmasság vasárnapjáig (húsvét utáni vasárnapig).

AZ IRGALMASSÁG ÓRÁJA

„Valahányszor hallod, hogy hármát üt az óra, merülj el teljesen irgalmasságomban, dicsőítsd és magasztald, hívd le az egész világra hatalmát, főleg a szegény bűnösökre, mert az irgalom ebben az órában nyílt meg teljesen a lelkek számára.”

JÉZUSOM, BÍZOM BENNED!